

Suomenlahden ylittävä kumppanuus

Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n ja Viron Kaitseliiton Alutaguse Malevin välinen
maanpuolustuksellinen yhteistyö 2007-2021

Oulun yliopisto
Historiatieteet
Historia, pro-gradu tutkielma
20.12.2021
Olli-Matti Hiltula

Sisällys

Johdanto	3
1. Yhteistyön aloittaminen	9
2. Malevin vuosijuhlat.....	17
3. Voitonpäivän paraatavierailut.....	22
4. Suomi – Viro ampumamaaottelut	29
5. Virolaisten Suomen vierailut.....	36
6. Muutoshalut ja koronapandemia	42
Loppulause	50
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus	54

Johdanto

Suomen sotilaallinen liittoutumattomuus ja maanpuolustukselliset yhteistyökuviot ovat olleet viime vuosina paljon otsikoissa. Esillä uutisoinnissa on ollut etenkin yhteistyö Yhdysvaltojen ja Ruotsin kanssa. Vielä 2000-luvun alussa tilanne oli erilainen, otsikoissa loisti pääosassa yhteistyö Neuvostoliiton hajottua itsenäisyytensä takaisin saaneen Viron kanssa. Puolustusvoimien Viro-projekti, jonka aikana Suomi auttoi Viroa kehittämään maanpuolustuskykyään, kesti vuoteen 2003 saakka, jonka jälkeen Viro liittyi Naton jäseneksi 2004. Viron Nato-jäsenyys lienee syy uutisoinnin vähentymiseen, mutta maanpuolustuksellinen yhteistyö maiden välillä ei kuitenkaan loppunut siihen. Yhteisharjoittelu ja -toiminta on jatkunut tähän päivään saakka aktiivisena sekä paikallistasolla, että suuremmalla mittakaavalla.

Viron ja Suomen välistä maanpuolustuksellista yhteistyötä koskevaa tieteellistä tutkimusta on kuitenkin erittäin vähän ja suurin osa siitäkin tutkimuksesta painottuu sotien väliseen aikaan. Valitsemaltani aikakaudelta aiheesta ei ole tehty ollenkaan tieteellistä tutkimusta, joka omalta osaltaan nosti mielenkiintoni aihetta kohtaan. Sotilaalliset yhteydet muihin maihin ovat nykyajan globaalissa maailmassa elintärkeitä, etenkin valtiolle, joka on sotilaallisesti liittoutumaton. Yhteistyö ja -toiminta antaa oivan näkökulman omiin vahvuuksiin ja heikkouksiin ja samalla mallin, jonka kautta tehdä uudistuksia ja parantaa omia toimintakykyä kriisin sattuessa. Tämä pätee, oli sitten kyseessä valtiollinen organisaatio kuten Suomen Puolustusvoimat taikka paikallinen reserviläisyhdistys. Tieteellinen tutkimus aiheesta on tärkeä osa tätä oppimisprosessia ja koen sen puutteen huolestuttavana asiana, jota lähdän tässä tutkimuksessa korjaamaan.

Tutkimustehtävä ja rakenne

Tässä pro gradu -tutkielmassa käsittelen Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n ja Viron suojeluskuntien (Kaitseliit) Alutaguse Malevin¹ välistä maanpuolustuksellista yhteistyötä, joka alkoi yhteistyösopimuksen allekirjoittamisella maaliskuussa 2007, ensimmäisen virallisen yhteistyövuoden ollessa vuosi 2008. Valitsin nimenomaisesti näiden järjestöjen välisen yhteistyön, koska se on tiettävästi mittakaavaltaan laajin ja aktiivisin

¹ Alutagusen kunnan paikallisosasto.

suomalaisen reserviläisjärjestöjen ylläpitämä yhteistyö Viron suuntaan. Olen myös ollut itse mukana kolmessa näiden järjestöjen välisessä yhteistyötapahtumassa vuosien saatossa ulkopuolisena osallistujana ja täten tunnen toimintaa ja siinä mukana olevia henkilöitä myös henkilökohtaisesti. Rajaukseni päättyy ihan nykyhetkeen, syksyyn 2021.

Tutkimuskysymyksenäni on siis: Millaista yhteistyö järjestöjen välillä oli ja miksi yhteistyö toteutui juuri tällaisena. Päättökysymyksenäni tukemaan mukana on myös kaksi alatutkimuskysymystä: 1) Mikä johti yhteistoiminnan aloitukseen ja millainen sen aloitusprosessi oli, 2) Mihin keskeisiin yhteistoimintamuotoihin yhteistyö jakautui ja miten ne mahdollisesti kehittivät yhteistyön jatkuessa. Päädyin käsittelemään aihetta suomalaisnäkökulmasta kielitaito- ja kontaktirajoituksista johtuen.

Työni on jaettu temaattisiin päälukuihin, joiden sisällä käsittelen valittuja aiheita kronologisesti. Ensimmäisessä pääluvussa käsittelen yhteistyötoiminnan syntyä vuonna 2007 ja kuinka toiminta lopulta löysi rakenteensa. Neljässä seuraavassa pääluvussa käsittelen yhteistyötoiminnan neljää pääasiallista tapahtumatyyppiä omista pääluvuistaan vuodesta 2008 aina vuoden 2018 loppuun. Tällä ajanjaksolla virallinen yhteistyötoiminta oli saatu käyntiin ja toiminta kehittyi maltillisesti eteenpäin. Jokaisen toimintatyyppin käsittely omassa alaluvussa antaa erittäin hyvän kuvan toiminnassa tapahtuneesta kehityksestä ajan mennessä eteenpäin. Kuudennessa pääluvussa otan käsittelyyn ajan vuodesta 2019 eteenpäin, jolloin toiminnassa alkoi näkyä muutostoiveita. Lisäksi vuonna 2020 Suomeen ja Viroon levinnyt koronapandemia toivat omat muutoksensa toimintaan, joka omalta osaltaan lisäsi oman pääluvun tarpeellisuutta. Käyn tutkimuksessani yhteistyötoimintaa läpi varsin yksityiskohtaisesti, koska perustutkimus aiheesta puuttuu kokonaan. Tämän vuoksi on tärkeää tulevaa tutkimusta varten tuoda yksityiskohtaisesti esiin se, minkälaista yhteistyötoimintaa järjestöjen välillä on.

Tutkimustilanne

Alutaguse Malevin ja Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n välisestä tutkimuksesta ei ole tehty ollenkaan aiempaa tutkimusta, kuten ei myöskään muiden suomalaisten ja virolaisten maanpuolustusellisten järjestöjen välisestä yhteistyöstä valitsemallani aikakaudella. Työlleni läheisin tutkimus on Markus Anajan pro gradu -tutkielma *Suomalaisten maanpuolustusjärjestöjen Viro-yhteydet vuosina 1991 - 2004*. Tutkielma käsittelee hyvin

pitkälle samaa aihetta laajemmassa mittakaavassa, eri aikakaudelta, ja antoi täten minulle mahdollisuuden nähdä ja verrata maanpuolustusjärjestöjen yhteistyötä ennen ja jälkeen Viron Nato-jäsenyyden. Puolustusvoimien virallisesta yhteistyöstä Viron kanssa taas kertoo Puolustusvoimien Pääesikunnan kansainvälisen osaston julkaisuja 1/2004 historiikki *VIRO-PROJEKTI 1996-2003 : Raportti Suomen puolustusvoimien johtaman projektin toiminnasta Viron maanpuolustuksen kehittämiseksi*. Historiikissa käydään läpi tarkoin Viro-projektin tarkoitus, ketkä ottivat projektiin osaa, projektin toimet ja tulokset.

Näiden kahden lisäksi laajempaa historiallista kontekstia tuovat paikallistasolta Reijo Pajuojan ja Heikki Sihvolan *Myllykosken suojeleuskunta : kuvahistoria 4.5.1918 – 3.11.1944* ja valtakunnallisesti Jari Leskisen väitöskirja *Vaiettu Suomen silta : Suomen ja Viron salainen sotilaallinen yhteistoiminta Neuvostoliiton varalta vuosina 1930-1939* ja jatkoiteos *Veljien valtiosalaisuus : Suomen ja Viron salainen sotilaallinen yhteistyö Neuvostoliiton hyökkäyksen varalle vuosina 1918-1940*.

Lähdeaineisto ja metodit

Tutkimuksessani minulla on käytössäni neljä eri lähdettä, joita käytän tasavertaisesti täydentämään toisiaan. Ensimmäisenä lähteenä ovat Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n Viron toimikunnan toimittamat toimintakertomukset, kokouspöytäkirjat ja toimintaan liittyvät muut asiakirjat, joista osa on saatu myös Alutaguse Malevilta. Tämä aineisto on isoilta osin puutteellista ja sen tarkkuus vaihtelee vuosi vuodelta. Parhaimmillaan saataan kertoa tapahtumien kulku kuin matkakertomuksessa, kun taas toisinaan mainitaan tapahtumaan osallistuminen ja osallistujat ilman sen kummempia lisäyksiä. Tämä jättää osittain aukkoja aineistoon.

Toisena lähteenä toimii Jorma Uskin kirjoittama *Reserviläistoimintaa Kymenlaaksossa : Kuudes vuosikymmen 2007-2017* historiikki Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n toiminnasta, jossa on mukana omat vuotuiset alaosiot Viro-yhteistyölle. Kyseessä ei ole tutkimus, vaan eri arkistolähteistä, kuten toimintakertomuksista, koostettu kuvaus reserviläispiirin toiminnasta vuosikymmenen aikana. Suurimmilta osin myös historiikissa olevat tiedot vaihtelevat suuresti sen perusteella, kuinka suuren painoarvon itse Reserviläispiiri on antanut yhteistyölle vuosittain.

Kolmantena lähteenäni toimi Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n neljä kertaa vuodessa ilmestyvä *Kymen Salpa* -lehti, johon Viro-yhteistyötoiminnan aktiivit kirjoittivat matkakertomuksia yhteistyötoiminnan tapahtumista, ja joka toimi tärkeimpänä Viron toimikunnan tiedotuslustana kaikille piirin jäsenille. Lehtiartikkeleita tulkittaessa lähdekritiikki on tärkeä väline. Täytyy muistaa, että niiden tavoitteena on pääasiassa mainostaa yhteistyötoimintaa. Tästä johtuen negatiiviset tapahtumat tai asiat on voitu jättää mainitsematta ja sen sijaan korostettu vain positiivisia kokemuksia.

Näistä lähteistä saatua tietoa täydentämään otin neljänneksi lähteeksi toiminnassa mukana olleiden henkilöiden haastattelut. Sain haastateltavakseni kolme kymenlaaksolaista, Viron toimikunnan puheenjohtajana toimineen Jari Sunin sekä toimikunta-aktiivit Timo ja Tomi Kitusen. Neljäntenä haastateltavanani oli yhteistyökumppanit yhteen saattanut Markus Anaja. Haastattelut Sunin ja Anajan kohdalla hoidettiin sähköpostitse, kun taas Kituset pääsin haastattelemaan yksilöhaastatteluina paikan päälle. Sähköpostitse suoriteissa haastatteluissa oli käytössä suorat mutta erittäin laveat kysymykset, kun taas henkilökohtaiset haastattelut olivat lähempänä normaalia keskustelutilannetta, joissa muisteltiin tapahtumien kulkua.

Metodisesti tutkimukseni perustuu lähinnä primäärilähteiden tekstianalyysiin. Kävin lähteaineiston kriittisesti läpi ja poimin sieltä toiminnan kannalta olennaiset tapahtumat käsiteltäviksi. Tekemäni haastattelut tuovat mukanaan myös muistitietotutkimuksen ulottuvuuden. Alessandro Portelli pitää muistitietotutkimuksessa erityisenä sitä, että siinä kerrotaan enemmän tapahtumien merkityksestä kuin itse tapahtumasta. Se ei kerro vain sitä, mitä ihmiset ovat voineet tehdä, vaan myös mitä on haluttu ja uskottu tekevänsä. Pitää muistaa se, että ihmiset uskovat muistojensa olevan historiallista faktaa, vaikka todellisuudessa tilanne on voinut olla erilainen.²

Historiallinen konteksti

Suomen ja Viron välinen maanpuolustuksellinen ja sotilaallinen yhteistyö alkoi käytännössä heti Viron vapaussodasta 1918, jolloin Suomi osallistui aluksi lähettämällä virolaisille aseistusta ja ammuksia, vaikka näitä ei ollut hirvittävästi Suomella itsellään antaa.

² Portelli 2006, 49–64.

Virolaiset pyysivät lähettämään myös miehiä, mutta virallisesti Suomi ei suostunut sotilaitaan lähettämään. Sen sijaan koottiin kaksi osastollista vapaaehtoisia, yhteensä noin 4000 miestä, jotka matkasivat Viroon osallistumaan sotaan ja olivat omalta osaltaan suuri apu hyökkäyssodassa.³ Maanpuolustuksellinen yhteistyö jatkui 1920- ja 30-luvuilla tiiviinä, sisältäen muiden muassa oppilasvaihtoja sotakorkeakoulujen kesken, puolustus suunnitelmien vaihtoa ja yhtenäisen kaluston hankkimista.⁴ Viimeiseksi mainittu liittyi Suomen ja Viron yhteisiin sukellusvenehankintoihin ja Suomenlahden tykistösulkuun liittyviin suunnitelmiin.⁵ Yhteistyö jatkui vielä yksilötasolla Neuvostoliiton miehitettyä Viron 1940 virolaisten vapaaehtoisten osallistuttua jatkosotaan Suomen armeijan riveissä.⁶

Yhteistyötä maiden välillä oli myös paikallisella tasolla. Suomen Suojeluskuntajärjestöjen paikallisosastot tekivät virolaisen sisarjärjestönsä Kaitseliiton kanssa pääpainon ollen keskinäisissä urheilukilpailuissa.⁷ Yhtenä esimerkkinä tästä oli vuosien 1937–1939 välillä ollut Kymenlaakson suojeluskuntapiirin ja Viron Kaitseliiton Narva Malevin väliset yhteistyökuviot. Virolaiset vierailivat ensimmäisen kerran Kymenlaaksossa vuonna 1937 ja seuraavana vuonna päätettiin järjestää Narva-otteluiksi suomalaisittan ristitty ammun- takilpailu. Ensimmäinen ottelu järjestettiin Viron puolella kesällä 1938 ja virolaisten vastavierailu Suomeen ja samalla toinen ottelu Suomessa heinäkuun lopulla 1939.⁸

Kun Viro saavutti itsenäisyyden uudelleen vuonna 1991, suomalaiset olivat pian autta- massa maan puolustusvoimien saattamisessa ajan tasalle.⁹ Virolaisten kouluttamisesta suomalaisissa sotilasoppilaitoksissa sovittiin kesällä 1992 ja virallinen Viro-projekti ja asiantuntijoiden lähettäminen alkoi vuonna 1996.¹⁰ Puolustusvoimien mukaan projekti perustettiin tukemaan Viron maanpuolustuksen kehittämistä, jonka tärkein muoto oli vi- rolaisille järjestetty koulutus. Projektin päätyttyä vuoden 2003 lopulla, heidän mukaansa Viron puolustusvoimien toimintajärjestelmät oli onnistuttu uusimaan lähes kaikilla aloilla kaikissa aselajeissa, ja samalla nostettu paikallisen koulutuksen ja päällystön tasoa.¹¹

³ Leskinen 1999, 10–12.

⁴ Kivimäki & Haario 2004, 30.

⁵ Leskinen 1997, 439.

⁶ Kivimäki & Haario 2004, 30.

⁷ Kemppi, ”Viron suojeluskuntien myrskyisä historia” (art.). *Verkkouutiset* 31.3.2000.

⁸ Pajuoja & Sihvola 2012, 70–72.

⁹ Kivimäki & Haario 2004, 30.

¹⁰ Anaja 2004, 263.

¹¹ Kivimäki & Haario 2004, 15.

Viron saavutettua itsenäisyytensä uudelleen myös yksityishenkilöt suomalaisissa reserviläisjärjestöissä kiinnostuivat yhteistyötoiminnan luomisesta Viron Kaitseliiton kanssa. Suomessa koettiin myötätuntoa Baltian kansoja kohtaan 1990-luvun alkupuolella, ja etenkin virolaisten kohdalla siihen liittyi mahdollisesti myös uudelleenheräävä heimoaate ja samalla huono omatunto Baltian hylkäämisestä. Pariisin rauhansopimuksen ratkettua reserviläisjärjestöille tuli enemmän tilaisuuksia solmia Viro-yhteyksiä.¹²

Virolaisilla itsellään oli myös suuret odotukset yhteistyötoimintaa kohtaan ja suomalaisten tarjoamat siviilimäisemmät yhteistoimintamuodot eivät olleet ihan sitä, mitä toivottiin. Suomalaisten reserviläisjärjestöjen ja Kaitseliiton roolit omissa yhteiskunnissaan olivat varsin erilaiset, ja kumpikaan osapuoli täysin ymmärtänyt tätä. Oman lusikkansa soppaan heitti Suomessa 1990-luvulla käynnissä ollut suojeluskuntakeskustelu ja ulkopoliittinen varovaisuus. Lopulta joidenkin reserviläispiirien ja Kaitseliiton osastojen välille onnistuttiin luomaan pienimuotoista yhteistyötoimintaa, mutta valtakunnallista yhteistyötä ei varsinaisesti luotu eikä siihen ollut myöskään haluja. Ensiksi mainitusta esimerkkinä Kaitseliiton Tallinnan Malevin ja Helsingin Reserviläispiirin luoma ampumakilpailu Baltic Sea Shooting Cup, johon osallistuu myös vapaaehtoisjärjestöjä Ruotsista, Tanskasta, Liettuasta ja Latviasta.¹³

¹² Anaja 2005, 78.

¹³ Anaja 2005, 78-79. 84.

1. Yhteistyön aloittaminen

Suomen ja Viron välinen maanpuolustuksellinen yhteistyö oli hiipunut huomattavasti Puolustusvoimien Viro-projektin loputtua vuonna 2004, ja mutta yhteydet kyseisen yhteistyön ajalta jäivät vielä elämään vahvasti molemmin puolin Suomenlahtea. Osapuolilla oli vielä halua jatkaa yhteistyötä. Tässä pääluvussa käsittelen Kymenlaakson Reserviläispiirin ja Alutaguse Malevin yhteistoiminnan luomisprosessia ennen ensimmäistä varsinaista yhteistoimintavuotta.

Vuoden 2006 aikana Alutaguse Malevin päällikkö majuri Arno Kodu oli ottanut yhteyttä Kaitseliiton esikuntaan ja ilmoittanut halukkuudestaan aloittaa yhteistyötoiminta suomalaisten reserviläisten kanssa, mielellään Kymenlaakson suunnalta.¹⁴ Majuri Kodulla oli jo kokemusta yhteistoiminnasta suomalaisten kanssa aiemmin Viro-projektin ajalta. Hän sai projektin aikana koulutusta Suomessa. Hän suoritti Viron ylimmän johdon erikoiskurssin Suomessa vuosina 2000–2001¹⁵, sekä toimi Kaitseliiton huoltopäällikkönä vuodesta 2002 eteenpäin, jolloin huoltotoimintayhteistyö Kaitseliiton kanssa saatiin toden teolla käyntiin.¹⁶

Ei ole täyttä varmuutta miksi nimenomaan Kymenlaakson alue valittiin yhteistyökohdeeksi, mutta asialla voidaan spekuloida. Alueet sijaitsevat suoraan vastakkaisilla puolilla Suomenlahtea: Alutaguse Itä-Virumaalla Viron koillisrajalla, Kymenlaakso taas Suomen lounaisrajalla, joten molemmilla järjestöillä on hyvin samanlainen maanpuolustuksellinen asema Venäjän rajan tuntumassa. Kymenlaaksossa oli myös ollut historiallista yhteistyötoimintaa Narvan seudun virolaisten kanssa ampumakilpailuiden, eli Narva-otteluiden, muodossa.¹⁷ Kymenlaakson reserviläiset olivat myös tehneet vuonna 2015 reissun Itä-Virumaalle.¹⁸ Tämän reissun sisällöstä minulla ei suuremmin ole tietoa, mutta tiedän reserviläispiirin eri kerhojen tekevän reissuja naapurimaihin tutustumaan heidän historiaansa. Tämä reissu on oletettavasti ollut yksi näitä retkiä, ja mahdollisesti liittynyt myös Narva-otteluihin tai suomalaisten Viron vapaussotaan osallistuneiden vapaaehtoisten jälkien seuraamiseen.

¹⁴ Markus Anajan sähköpostihaastattelu 13.04.2021, 26.10.2021.

¹⁵ Kivimäki & Haario 2004, 245, 252.

¹⁶ Kivimäki & Haario 2004, 202.

¹⁷ Pajuoja & Sihvola 2012, 70–72.

¹⁸ Markus Anajan sähköpostihaastattelu 26.10.2021.

Virossa yhteistyöehdotukseen suhtauduttiin ilmeisen positiivisesti, sillä piakkoin esikunnasta otettiin yhteyttä Suomen Reserviläisten Viro-valtuutettuun Markus Anajaan. Anaja myös tapasi Kodun Virossa, jossa he keskustelivat asiasta enemmän. Anaja lopulta välitti yhteistyöpöynnön eteenpäin Kymenlaaksoon ja tarjoutui mukaan avuksi ensimmäiselle tapaamiselle. Tätä apua kymenlaaksolaiset eivät kuitenkaan tarvitseet.¹⁹

Kymenlaakson Reserviläispiirissä asian otti hoitaakseen Haminan paikallisyhdistyksen johtaja Markku K. Toikka. Hän ja hänen paikallisyhdistyksensä olivat samaan aikaan pyrkineet avaamaan yhteyksiä Kaitseliiton suuntaan, mikä teki yhteistyön aloittamisessa helpompaa.²⁰ Itse reserviläispiirissä oli yleisesti varovaista innostusta yhteistyötä kohtaan. Yhdeksi isoksi kynnyskysymykseksi yhteistyön aloittamiselle muodostui raha. Piirissä oltiin huolissaan siitä, kuinka paljon rahaa yhteistoiminta virolaisten kanssa tulisi syömään, sillä piiri toimi varsin pienellä budjetilla. Asian päällä istuttiin hetki, ja kokouksiakin käytiin. Lopulta yhteistoiminta päätettiin aloittaa rajatulla budjetilla ja luotiin Reserviläispiiriin alle Viron toimikunta, johon aluksi kuuluivat Markku K. Toikka, Timo Kitunen ja Suomessa asunut Kaitseliiton jäsen Heikki Kirotar, joka on myös jäsenenä Haminan paikallisyhdistyksessä. Kymenlaakson Reserviupseeripiiriltä tiedusteltiin myös heidän halukkuuttaan osallistua yhteistoimintaan, mutta yhdistys vastasi kieltävästi.²¹ Ai-noana rajoituksena toiminnalle oli se, ettei sotilaskoulutusta saanut virolaisille antaa.²² Viron puolella Alutaguse Malevin lopullinen lupa aloittaa yhteistoiminta annettiin tammikuussa 2007 pidetyssä Malevin hallituksen kokouksessa.²³

Pitkään jatkuneiden yhteistyöneuvotteluiden jälkeen sopimus yhteistyöstä päätettiin allekirjoittaa Alutaguse Malevin vuosipäivänä, 17. maaliskuuta 2007 Narvassa. Matkaan Suomesta lähetettiin Viron toimikunta kokonaisuudessaan, matkaten Kotkasta Suomenlahden yli Viron Sillanmäkeen päivää ennen varsinaista vuosijuhlaa. Maihin päästyään virolaiset isännät veivät vieraansa ensin tutustumaan Malevin esikuntaan Jõhvin kaupungissa. Paikan päällä suomalaisille esiteltiin Kaitseliiton organisaatiota ja Malevin vapaaehtoisorganisaatiota sekä esikunnan yleistoimintaa. Esitykset pidettiin viroksi, jonka toimikunnan virolainen jäsen Heikki Kirotar tulkkasi vieraille. Suomalaisille vieraille

¹⁹ Markus Anajan sähköpostihaastattelu 26.10.2021.

²⁰ Kymen Salpa 2/2007.

²¹ Kymen Salpa 2/2007. Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

²² Kymen Salpa 2/2007.

²³ Juhatus Otsus, Jõhvi 29.01.2007. Alutaguse Malev.

luovutettiin tässä yhteydessä myös Kaitseliiton virallinen käsivarsinauha, ”jota ei yleensä kuuleman mukaan ulkopuolisille luovuteta”.²⁴

Malevin esikunnan jälkeen suomalaiset vietiin tutustumaan Viron puolustusvoimien Viru-pataljoonaan, jossa isännät antoivat vierailleen hyvin yksityiskohtaisen kuvauksen varusmiespalveluksesta Virossa. Suomalaisille valkeni, että toiminta oli varsin samantilaista kuin kotosuomessakin.²⁵ Vaikka Viro olikin tässä vaiheessa Nato-maa, maan puolustusvoimat oli muovattu suomalaisten toimesta Viro-projektin aikana hyvinkin itseään vastaaviksi. Viron puolustusvoimat esitteli varusmiespalveluksen lisäksi lääkintätoimintaansa ja pääsivät suomalaiset seuraamaan panssaritorjuntaohjauksen esittelyä kenttäharjoituksessa olleen ohjusryhmän toimesta.²⁶

Päivän lopuksi virolaissuomalainen osasto siirtyi takaisin Malevin esikuntaan, jossa suomalaiset luovuttivat majuri Arno Kodulle Kymenlaakson reserviläispiirin korkeimman huomionosoituksen kiitokseksi maakuntien yhteistyön aluksi. Suomalaiset majoitettiin Narvan maaseudulla sijaitsevaan majataloon lähellä Avinurmea.²⁷

Vierailun seuraavana päivänä oli vuorossa itse Malevin vuosijuhla Narvassa. Matkalla juhlapaikalle suomalaisille käytiin vielä esittelemässä Kaitseliiton Avinurme Malevin paikalliskomppanian tiloja Avinurmen kunnantalon kellarissa. Narvaan saapuessa virolaiset isännät kerkesivät vielä esitellä kaupunkia ja Narvan linnaa vierailleen ennen juhlaillan alkua. Itse juhlatilaisuus alkoi Viron kansallishymniä, jonka sävelmä lämmitti myös suomalaisia vieraita. Tilaisuudessa järjestettiin juhlapuheita paikallisten toimesta virokseksi ja näiden jälkeen allekirjoitettiin yhteistyösopimus järjestöjen välille juhlayleisön edessä. Allekirjoittajina toimivat Alutaguse Malevin päällikkö majuri Arno Kodu ja Kymenlaakson reserviläispiirin puheenjohtaja sotilasmestari Kari Koivula, joka esiintyi ilmavoimien univormussa muiden suomalaisten pukeutuessa siviilimalliseen tummaan pukuun.²⁸

²⁴ Kymen Salpa 2/2007.

²⁵ Kymen Salpa 2/2007.

²⁶ Kymen Salpa 2/2007.

²⁷ Kymen Salpa 2/2007.

²⁸ Kymen Salpa 2/2007.

Sopimuksen mukaan järjestöt olivat todenneet halunneensa edistää Viron ja Suomen vapaaehtoisen maanpuolustussektorin ystävällisiä suhteita. Sopimuksessa suomalaiset lupautuivat tarjoamaan virolaisille julkista, erityisesti vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyvää materiaalia, kuten lehtiä ja muita julkaisuja, Suomen puolustusvoimien kanssa asiasta sopien. Samalla suomalaiset lupasivat opastaa ja antaa informaatiota järjestötoiminnan kehittämistä. Virolaiset puolestaan vastapalveluksena tarjoavat suomalaisille julkista maanpuolustustietoutta Virosta, jälleen kerran lehtiä ja muita julkaisuja toimittamalla Kymenlaakson käyttöön. Yhteistyöhön sovittiin kuuluvan myös toisten kutsuminen erilaisiin maanpuolustuksellisiin ja muihinkin aiheeseen liittyviin tapaamisiin, sekä suoritettavan erilaisia tutustumiskäyntejä ja vierailuja. Yhteisiin tapahtumiin voidaan sopimuksen mukaan kutsua osallistujia myös sopimusjärjestöjen ulkopuolisia henkilöitä sovitun kiintiön puitteissa. Molemmat osapuolet suunnittelevat keskenään vuorovuosittain yhteistyösuunnitelman kummankin sopimusosapuolen luona. Mahdollisista ryhmämatkoista toisen osapuolen alueelle tulee sopimuksen mukaan ilmoittaa vähintään kuukautta aikaisemmin. Sopimus luotiin hyvässä hengessä, ja osapuolet sitoutuivat noudattamaan toistensa toimintatapoja, perinteitä ja kansallisia intressejä. Viralliset yhteydet sitouduttiin koordinoimaan Kaitseliiton pääesikunnan ja Reserviläisliiton kansainvälisen toimikunnan kautta. Osapuolet lupasivat sopimuksessa myös avustaa toista osapuolta epävirallisten vierailujen aikana, kunhan vierailusta on annettu etukäteisilmoitus kontaktiyhteystietoja varten.²⁹ Varsinainen yhteistyö järjestöjen välillä oli aloitettu.

Yhteistyösopimuksessa oli paljon samaa kuin 90-luvun alussa solmituissa yhteistyökuvioidissa suomalaisten reserviläisjärjestöjen ja virolaisten välillä. Tuolloin suomalaisten toiminnan pääpaino oli järjestötoiminnan ylläpidon avustamisessa sekä ohjesääntöjen ja muun sotilaskirjallisuuden toimittamisessa.³⁰ Samalla toimintaperiaatteella lähdettiin liikkeelle siis myös tässä yhteistyössä. Alutaguse Malevin ja Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n yhteistyö oli kuitenkin käytännössä paljon aktiivisempaa ja käytännöllisempää kuin mihin 90-luvulla ja 2000-luvun alussa kyettiin.

Ensimmäinen uuden yhteistyösopimuksen alla suoritettu vierailu tapahtui samana kesänä suomalaisten päätettyä osallistua vapaaehtoisvoimin Viron juhannusaattona 23. kesäkuuta järjestettävään Voitonpäivän paraatiin, joka järjestettiin sinä kesänä Narvassa.

²⁹ Sopimus 17.03.2007.

³⁰ Anaja 2005, 16-17.

Toiminnan alussa tuntui olevan hieman vaikeuksia saada ihmisiä osallistumaan ulkomaanmatkaan, sillä suomalaisia matkasi lopulta paikalle vain kaksi, Markku K. Toikka ja Kari Haapanen. Suomalaiset saapuivat Tallinnaan paraatipäivän aamuna ja matkustivat Narvan suuntaan, jossa heidät opastettiin Viron rajavartiolaitoksen esikuntaan vaihtamaan päälle sotilaspuvut kunniamerkkeineen paraatin harjoituksia varten. Varsinainen paraatikatselmus pidettiin Narvan keskustorilla ja univormupukuisten suomalaisten läsnäolo kiinnosti paikallisia. Kysymyksiä herättivät niin reserviläispiirin lippu kuin univormuissa olleet mitalitkin.³¹

Varsinainen paraati ei eronnut käytännöltään suomalaisesta versiosta, ja se sujui pieneltä suomalaisosastolta mallikkaasti. Paraatikatselmuksen suorittivat majuri Arno Kodu ja Itä-Virumaan maakuntajohtaja. Paraatin jälkeen osasto siirtyi Kaitseliiton perustajan Johannes Orasmaan kunniaksi pystytetyn muistomerkin paljastustilaisuuteen, jota seurasi patsaan hankintaan ja rahoittamiseen osallistuneiden yhteisöjen ja yksityishenkilöiden palkitsemistilaisuus Narvan linnassa. Virallisen osuuden päätyttyä suomalaiset siirtyivät viettämään perinteistä virolaista juhannusta kyläjuhlaan yhdessä Alutaguse Malevin jäsenten kanssa.³²

Lokakuun 27. päivä 2007 Kymenlaakson reserviläispiiri vietti 50-vuotisjuhlaa Haminan Reserviupseerikoulun Maneesissa. Juhlaan oli kutsuttu vieraksi Alutaguse Malevin edustajia juhlistamaan uuden yhteistyön alkamista. Heidät majoitettiin reserviupseerikoulun tiloihin. Virolaisille järjestettiin tutustumiskäynnit asemuseoon, Salpalinjalle ja illanvietto Viron toimikunnan puheenjohtajan Markku K. Toikan kotona. Seuraavana päivänä Alutagusen ja Kymenlaakson Reserviläispiirin edustajat kokoontuivat laatimaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelman.³³

Yhteistyöpalaveri, jossa toimintasuunnitelma ensimmäiselle varsinaiselle yhteistyövuodelle laadittiin, pidettiin Hotelli Haminassa. Alutagusea edustajina kokouksessa toimivat Arno Kodu, Indrek Strauch, Einar Juuse, Taavo Pillesaar, Kalev Naur ja Eduard Vinkler. Kymenlaakson reserviläispiiristä mukana olivat Viron toimikunnan puheenjohtaja

³¹ Kymen Salpa 3/2007.

³² Kymen Salpa 3/2007.

³³ Uski 2017, 14-15, 41.

Markku K. Toikka, reserviläispiirin puheenjohtaja Kari Koivula, toimikunnan jäsenet Timo Kitunen ja Heikki Kirotar sekä piirisihteeri Seija Antikainen.³⁴

Palaverin aluksi Arno Kodu esitteli Alutaguse Malevin vuoden 2008 tapahtumakalenterista sellaiset tilaisuudet, joihin he katsoivat suomalaisten voivan osallistua. Tapahtumia olivat:

<i>Tammikuu</i>	<i>10.-12.1.2008 Pohjois-rannikon kisat</i>
<i>Helmikuu</i>	<i>22.2.2008 Vastlapäev, 24.2.2008 Eesti Vapariigi aastapäevä tähistamine</i>
<i>Maaliskuu</i>	<i>15.3.2008 Malevin juhlapäivä</i>
<i>Huhtikuu</i>	<i>19.4.2008 Rannikkojuoksu</i>
<i>Toukokuu</i>	<i>19.-23.5.2008 Kevätmyrsky, kevään isoin kenttäharjoitus</i>
<i>Kesäkuu</i>	<i>23.6.2008 Voiton Juhlan paraati</i>
<i>Elokuu</i>	<i>25.8.2008 Ammuntaharjoitus, 30.8.2008 Sissiretki</i>
<i>Syyskuu</i>	<i>13.-14.9.2008 Ammuntaharjoituskilpailu, Malevin oma tapahtuma</i>
<i>Lokakuu</i>	<i>6.10.2008 Malevretki (partioretki)</i>
<i>Marraskuu</i>	<i>10.11.2008 Suojeluskunnan vuosipäivä</i>
<i>Joulukuu</i>	<i>22.12.2008 Joulujuhla³⁵</i>

Suomalaiset eivät pöytäkirjan mukaan omaa kalenteriaan esitelleet, oletettavasti sitä ei ollut vielä tässä vaiheessa päätetty. Tapahtumakalenterin esittelyn jälkeen palaverissa herätti keskustelua erityisesti ammuntakilpailuihin osallistuminen ja kuinka se käytännössä hoidettaisiin. Osapuolet päättivät, että Reserviläispiirille toimitetaan ilmoittautumistiedot loppupalven kuluessa, ja virolaiset lisäsivät, että suomalaiset voisivat osallistua kilpailuihin myös toimitsijoina.³⁶ Markku K. Toikka puolestaan lupasi Reserviläispiirin toimittavan Alutaguse Maleville vuoden 2008 ampuma- ja kilpailukalenterin, kunhan tapahtumien ajankohdat valmistuvat. Yhteistyön muodot saivat pöytäkirjan mukaan muutenkin aikaan vilkasta keskustelua.³⁷ Valitettavasti tätä keskustelua ei suuremmin tallennettu.

³⁴ Viron toimikunta, yhteistyöpalaveri 28.10.2007 pöytäkirja.

³⁵ Viron toimikunta, yhteistyöpalaveri 28.10.2007 pöytäkirja.

³⁶ Viron toimikunta, yhteistyöpalaveri 28.10.2007 pöytäkirja.

³⁷ Viron toimikunta, yhteistyöpalaveri 28.10.2007 pöytäkirja.

Suomalaiset pyrkivät kuitenkin aluksi rajoitettuun määrään tapahtumia oman rajatun budjetin vuoksi, vaikka intoa toki olisi ollut enempäänkin. Takaraivossa vaivasi myös kysymys osallistujamäärän riittävydestä, mikä puolsi varovaisempaa alkua.³⁸

Loppujen lopuksi päätettiin alustavasti, että yhteistyötapaamisia olisi yhdestä kahteen per vuosi, ja epävirallisia vierailuja niin paljon kuin osapuolilla on asiaan mielenkiintoa. Vuodelle 2008 päätettiin heti tästä poiketen kolme virallista vierailua. Kymenlaaksosta Viiron matkattaisiin kahdesti, ensimmäiseksi maaliskuussa Malevin juhlapäivään ja kesäkuussa Voiton juhlan paraatiin. Virosta Suomeen puolestaan tultaisiin kerran, elokuussa järjestettyyn Hamina Tattoo -tapahtumaan. Vierailun yhteydessä käytäisiin myös alueen sotamuseoihin, joista Salpalinja mainitaan esimerkkinä. Myös mahdolliset epäviralliset toiminnot herättävät paljon keskusteluja. Virolaisia kiinnostavat Suomessa moottoripyöräretki Lappiin, eri sotamuseot kuten Parolan Panssarimuseo ja Helsingin Mannerheimimuseo. Suomalaiset taas ovat vastavuoroisesti innostuneita kiertämään Viroa moottoripyörillä, ja joukosta löytyy halua tutustua virolaiseen metsästyskulttuuriin. Mitään virallisia päätöksiä epävirallisista vierailuista ei tehdä tässä vaiheessa, vaan päätetään, että yhteistyömuotoja kartoitetaan puolin ja toisin, ja saatetaan ne tiedoksi molemmille osapuolille kirjallisena.³⁹

Ensimmäinen kokonainen yhteistyövuosi kahden järjestön välillä oli vuosi 2008. Vaikka ensimmäisessä yhteistyöpalaverissa puhuttiin yhdestä tai kahdesta virallisesta yhteistapahtumasta, vierailujen määrä vakiintui nopeasti neljästä viiteen vuodessa.⁴⁰ Neljä tapahtumaa näistä nousivat aikojen saatossa virallisiksi vakiotapahtumiksi, joita järjestettiin joka vuosi koronapandemian alkuun saakka: Suomalaisten vierailu Malevin vuosijuhlaan maaliskuun 17. päivää lähimpänä viikonloppuna, Voitonpäivän paraati Viron juhannuksena 23. kesäkuuta ja vuonna 2009 startannut, jo ensimmäisessä yhteistyöpalaverissa suurta kiinnostusta herättänyt ampumamaaottelu, joka järjestetään yleensä loppukesästä tai alkusyksynä. Näiden kolmen vuosittaisen tapahtuman lisäksi virolaiset vierailivat Suomessa kerran tai kahdesti vuodessa, riippuen kummassa maassa ampumamaaottelut järjestettiin, näiden ollessa myös virallisia tapahtumia. Seuraavissa neljässä pääluvussa käyn

³⁸ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

³⁹ Viron toimikunta, yhteistyöpalaveri 28.10.2007 pöytäkirja.

⁴⁰ Uski 2017, 38.

läpi yhteistyötoimintaa tapahtumittain kronologisesti vuosien 2008 ja 2018 välillä, jolloin toiminta oli varsin vakiintunutta.

2. Malevin vuosijuhlat

Suomalaiset olivat osallistuneet Malevin vuosijuhlaan ensimmäisen kerran vuonna 2007 järjestöjen allekirjoittaessa yhteistyösopimuksensa. Vuonna 2008 suomalaisosallistujia matkasi Jõhvissa pidettyyn juhlaan kaksi, Viron toimikunnan puheenjohtaja Markku K. Toikka ja toimikunnan jäsen Timo Kitunen.⁴¹ Ensimmäistä tapahtumaa ei ollut suuremmin mainostettu missään, lukuun ottamatta Kymen Salpa -lehdessä 1/2008 ollutta tapahtumakalenteria, mikä viittaa siihen, että kovin suurta osallistujamäärää ei tapahtumaan haluttukaan, ainakaan suomalaisten toimesta. Kyseessä oli ensimmäisen virallisen yhteistyövuoden ensimmäinen tapahtuma, joten suomalaisilla oli mahdollisesti vielä varovainen kokeiluvaihe päällä.

Vuonna 2009 Viron toimikunta päätti aloittaa pysyvän huomionosoituskäytännön Malevin vuosijuhlaan. Joka vuosi tulitaisiin luovuttamaan Alutaguse Malevin johdon valitsemalle ansioituneelle kaitseliittolaiselle suomalainen sissipuukko ja sen mukana kunniakirja.⁴² Ensimmäisenä tämän palkinnon vastaanotti kapteeni Tarmo Anton Viron vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämiseksi tehdystä työstä. Vastavuoroisesti virolaiset Vastavuoroisesti virolaiset myönsivät toimikunnan puheenjohtaja Markku K. Toikalle ansioristin yhteistyön esimerkillisestä hoitamisesta. Juhlissa oli mukana myös ukrainalaisia reserviläisiä suomalaisten lisäksi.⁴³ Suomesta osallistui tilaisuuteen kaikkiaan viisi henkilöä: Kari Haapanen, Timo Kitunen, Erkki Rika, Kari Koivula sekä edellä mainittu Toikka. Suomalaiset päättivät käyttää tilaisuudessa sotilaspukua kunniamerkein, jos sellainen sattui löytymään.⁴⁴ Yleensä näin tehtiin vain virolaisten erillisestä pyynnöstä, koska univormujen käyttö ulkomailla hiersi joitain piirin jäseniä ja siitä saatiin negatiivista palautetta.⁴⁵

Vuonna 2010 oli Alutaguse Malevin 20. juhlavuosi ja Kymenlaakson reserviläispiiri päätti kunnioittaa yhteistyökumppaniaan vahvalla läsnäololla. Viroon kaksipäiväiselle vierailulle matkasivat reserviläispiirin puheenjohtaja Aki Heikkilä, Markku K. Toikka, Kari Koivula, Timo Kitunen, Kari Haapanen ja Erkki Rika. Tällä kertaa nähtiin tärkeäksi

⁴¹ Viron toimikunnan toimintakertomus 2008.

⁴² Viron toimikunta pöytäkirja 1/2009.

⁴³ Kymen Salpa 2/2009.

⁴⁴ Viron toimikunta pöytäkirja 1/2009.

⁴⁵ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

tuoda Kymen Salvassa esiin myös matkan omakustanteisuus. Matkalle lähteneet maksoivat kaikki kulut itse, eikä reserviläispiirin rahoja käytetty lainkaan, ja tämä oli vakiintunut käytäntö.⁴⁶ Jo yhteistyösopimuksen aloitusvaiheessa nousseet kysymykset yhteistyön rahan käytöstä olivat selvästi herättäneet keskustelua reserviläispiirin jäsenten keskuudessa ja tällä huomiolla oletettavasti pyrittiin lievittämään toimintaan kohdistuvaa kritiikkiä.

Erityisenä juhlavuotena Malevin vuosijuhla noudatti hieman erilaista rakennetta ja mukana oli erityisenä vieraana Viron puolustusvoimien entinen komentaja kenraaliluutnantti Johannes Kert. Kenraali Kert tutustui vieraisiin varsinaista vuosijuhlaa edeltävänä iltana Toilan kylpylähotellissa pidetyssä kutsuvierastilaisuudessa, jossa suomalaisten lisäksi olivat mukana myös Ukrainan suojeluskunnan edustajat. Ukrainalaiset olivat tutustumassa Virossa suojeluskuntaorganisaation käytännön toimintaan ja työstääkseen mahdollisia käytännön yhteistyösuhteita virolaisten kanssa.⁴⁷

Kenraali Kert kehui omassa aloituspuheenvuorossaan suomalaisia sotilaina ja ihmisinä, joiden kanssa on ollut erinomaisen helppo rakentaa maiden välisiä ystävyyssuhteita kaikilla tasoilla. Kenraali Kertillä oli tästä erityistä kokemusta hänen toimiessaan Viron puolustusvoimien komentajana vuosina 1996–2000, Suomen puolustusvoimien Viro-projektin aloitusaikana. Markku K. Toikan pitämässä suomalaisten puheenvuorossa kiitettiin kenraalia ystävällisistä sanoista ja todettiin yhteistyön Alutaguse Malevin kanssa alkaneen erinomaisesti. Ukrainan suojeluskunnan edustajat ilmaisivat omassa puheenvuorossaan halun aloittaa mahdolliset yhteistyöneuvottelut myös suomalaisten kanssa virolaisten lisäksi. Suomalaiset totesivat kuitenkin omassa joukossaan, että sellaisen yhteistyön taloudelliset rasitteet ja maantieteellinen etäisyys poistavat mahdollisuuden käytännön yhteistyöstä järjestöjen välillä. Suomalaiset kuitenkin kutsuttiin Kiovaan vierailulle saman vuoden elokuuksi tutustumaan paikalliseen maanpuolustustoimintaan yhdessä Alutaguse Malevin edustajien kanssa.⁴⁸ Kiovan reissu ei kuitenkaan koskaan toteutunut. Moottoripyöräretkeä Ukraina suunnettiin useampi vuosi, mutta se peruuntui lopulta Ukrainan sodan alettua vuonna 2014.⁴⁹

⁴⁶ Kymen Salpa 2/2010.

⁴⁷ Kymen Salpa 2/2010.

⁴⁸ Kymen Salpa 2/2010.

⁴⁹ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

Varsinaisena juhlapäivänä ensimmäisenä virallisena tapahtumana oli tutustua tavallisen Kaitseliiton jäsenen kotitaloon paikallisella maaseudulla. Talon omistajat esittelivät vieraille maalaistalon jokapäiväistä elämää ja toimintaa, sekä jokaisen kaitseliittolaisen kotoon pitämää sotilasvarustusta. Päivään kuului myös muita vierailuja, mutta näihin ei suomalaisia otettu mukaan, vaan he palasivat takaisin kylpylälle valmistautumaan itse juhlaan. Suomalaiset pukeutuivat jälleen virolaisten pyynnöstä sotilaspukuun m/58 kunniamerkkeineen ja he, joilla sellaista ei ollut, saapuivat mustassa puvussa.⁵⁰

Vuosijuhla järjestettiin Jõhvin ammattioppilaitoksen juhlasalissa. Koulun henkilökunta esitteli aluksi toimintaansa ja EU-rahoituksella toteutettuja uudistuksia ja investointeja. Perinteen mukaan kutsuvieraat istutettiin Malevin ylimmän johdon ja Kenraali Kertin seuraan varsinaiseen iltajuhlaan. Juhlassa esitettiin 20-vuotis videohistoriikki Malevin toiminnasta, jota minulla ei valitettavasti ollut käytettävissäni. Seuraavaksi vuorossa oli huomionosoitusten jako ja erityisesti juhlavuonna niitä jaettiin runsaasti. Virolaisten omien huomionosoitusten jälkeen suomalaiset pääsivät jakamaan omansa Malevin ansiotuneille jäsenille. Erittäin ansiokkaasta toiminnasta Kymenlaakson Reserviläispiirin ja Alutaguse Malevin yhteistyön rakentamisesta ja ylläpitämisestä myönnettiin Reserviläisliiton pronssiset ansiomitalit majuri Arno Kodulle, ylikersantti Kalev Naurille ja kersantti Taavo Pillesaarille. Vuotta aiemmin lanseerattu sissipuukkopalkinto ansioista Malevin ja Kaitseliiton hyväksi tekemästä työstä myönnettiin alikersantti Heiki Välimetsälle. Virallisten seremonioiden päätyttyä vuosijuhlaa jatkettiin hyvässä hengessä keskustellen ja toisiinsa tutustuen.⁵¹

Vuonna 2010 tehtiin myös kaksi muuta juhlavierailua Viroon Malevin vuosijuhlan lisäksi. Ukrainalaisten neuvottelut Alutagusen Malevin ja Kaitseliiton kanssa olivat ilmeisesti tuottaneet tulosta, sillä Viroon oli perustettu Viron ukrainalaisten kasakoiden osasto, jonka vuosijuhlaan lokakuussa suomalaiset olivat saaneet kutsun osallistua. Kutsuun vastasivat Markku K. Toikka ja Erkki Rika. Vuoden kolmantena juhlavierailuna suomalaiset kävivät Kaitseliiton vuosijuhlassa marraskuussa, joka tuona vuonna oli Alutaguse Malevin isännöimä. Kaitseliiton vuosijuhlaan suomesta matkasivat Kari Haapanen, Timo Kitunen ja Markku K. Toikka.⁵² Tomi Kitusen mukaan Viron ukrainalaiset kasakat olivat

⁵⁰ Kymen Salpa 2/2010.

⁵¹ Kymen Salpa 2/2010.

⁵² Uski 2017, 51.

tuolloin virallinen osa Kaitseliiton ja täten myös Viron puolustusvoimien organisaatiota.⁵³ Tälle minulla ei kuitenkaan ole mitään virallista vahvistusta.

Juhlavuoden jälkeen Malevin vuosijuhlat palautuivat perinteisempään formaattiin, ja vuosivierailut alkoivat sujua rutiinilla perinteiden mukaisesti.⁵⁴ Samalla kirjoitukset juhliin liittyen vähenevät Kymen Salpa -lehdissä väliaikaisesti sekä piirin historiikissa. Reserviläispiirille oli valittu uutta johtoa ja Viro-yhteistyöhön käytetty raha hiersi välejä piirin sisällä. Vierailut jatkuivat joka tapauksessa vuosittain normaalisti.⁵⁵ Vuoden 2012 juhlassa Viron toimikunnan puheenjohtajalle Kari Haapaselle sekä Erkki Rikalle luovutettiin isäntien toimesta Alutaguse Malevin numeroidut ansioristin (Teenetemärgi). Lisäksi juhlapäiville osallistui Markku K. Toikka.⁵⁶ Seuraavan vuoden juhlasta ainoa maininta on, että suomalaiset osallistuivat siihen kokeneella osastolla.⁵⁷

Vuoden 2014 juhlassa vuorostaan suomalaiset jakoivat huomionosoituksia virolaisille isännilleen. Tuore Viron toimikunnan puheenjohtaja Jari Suni palkitsi Alutaguse Malevin majurit Margus Etsin ja Ain Krondellin Reserviläisliiton myöntämällä pronssisella ansiomitalilla. Perinteinen sissipuukkopalkinto luovutettiin vääpeli Arvid Siilakille.⁵⁸

Vuonna 2015 oli Malevin 25-vuotis juhlavuosi, ja suomalaisten lisäksi vuosijuhlaan oli jo totutusti kutsuttu myös Alutaguse Malevin ukrainalaiset yhteistyökumppanit. Juhlassa oli vahvasti läsnä isäntien tuenosoitus ukrainalaisille vieraille, joiden maa oli joutunut sodan kouriin edellisen vuoden aikana, juhlan alkaessa hiljaisella hetkellä kaatuneiden muistolle.⁵⁹

Juhlavuoteen sopivasti Alutaguse Malev palkitsi lukuisia jäseniään huomionosoituksin. Erityisesti suomalaisdelegaatiolla pisti silmään runsas nuorten poikien ja tyttöjen palkitseminen. Virolaisten omien seremonioiden jälkeen suomalaiset esittivät oman tervehdyksensä juhlayleisölle ja sissipuukkopalkinto luovutettiin Malevin kapteeni Arvo Randlolle. Sotilasmestari Jorma Hanskin viron kielellä esittämä tervehdys sai juhlayleisöltä raikuvat

⁵³ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021

⁵⁴ Uski 2017, 55.

⁵⁵ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

⁵⁶ Kymen Salpa 2/2012.

⁵⁷ Uski 2017, 63.

⁵⁸ Kymen Salpa 2/2014.

⁵⁹ Kymen Salpa 2/2015.

aplodit. Ukrainalaisten edustajan soololauluesitys Ave Maria –laulusta oman kansansa ja rauhan puolesta tämän jälkeen kosketti myös suomalaisia vahvasti. Juhla jatkui musiikkiohjelmilla, ruokailulla ja keskustelulla muiden vieraiden kanssa, uusia tuttavuuksia ja yhteyksiä sopien ja kokemuksia vaihdellen.⁶⁰

Vuonna 2016 Alutaguse Malev vihki käyttöön uuden piiritalon Narvassa ja myös suomalaiset ottivat osaa juhlaan seitsemän hengen voimin. Mukana oli myös Viron puolustusministeri Hannes Hanso.⁶¹ Paikalla järjestettiin tämän kunniaksi paraati, jota suomalaisvieraat seurasivat vierestä.⁶² Seuraavana vuonna järjestöjen välillä jaettiin enemmän kunnianosoituksia. Suomalaiset luovuttivat majuri Arno Kodulle Kymenlaakson Reserviläisten pienoislipun ja majuri Ain Krondellille piirin standardin. Sissipuukkopalkinnon Markku K. Toikalta vastaanotti nuorempi luutnantti Kalmar Vene. Suomalaisista kapteeni Tomi Kitunen sai Alutaguse Malevin ansioristin.⁶³ Vuoden 2018 vuosijuhlavierailusta ei ollut kirjallisessa lähdeaineistoissa mitään mainintaa, mutta suomalaiset olivat kuitenkin lähettäneet edustajat vierailemaan myös kyseisenä vuonna.⁶⁴ Mainintojen puute Kymen Salvassa voi viitata hyvin pitkälle siihen, että kyseisessä juhlatilaisuudessa ei tapahtunut mitään poikkeuksellista ja suomalainen osanottajajoukko oli varsin pieni. Kyseisen vuoden toimintakertomusta tai kokouspöytäkirjoja minulle ei ollut saatavilla.

Malevin vuosijuhlasta kuoriutui nopeasti myös yhteistyön vuosijuhla, sen ollessa ainoa jokavuotinen juhla- ja palkitsemistapahtuma järjestöjen välillä. Samalla se oli myös sauma virolaisille esitellä omaa toimintaansa sekä sotilas- ja reserviläiskulttuuriaan suomalaisille vierailleen, ainakin valituiden tutustumiskohteiden perusteella. Vuosijuhlista raportointi oli lähdeaineistossa varsin hajanaista, johon voi olla monenlaisia syitä. Ehkä tapahtumaa ei haluttu korostaa liikaa, koska esimerkiksi juhlapuvuissa poseeraaminen oli aiheuttanut jo aiemmin närää piirin jäsenissä. Tapahtuma itsessään säilyi varsin standardinomaisena eikä suuria muutoksia sen kulussa tai siihen osallistumisessa ollut lukuun ottamatta isompia juhlavuosia.

⁶⁰ Kymen Salpa 2/2015.

⁶¹ Kymen Salpa 2/2016.

⁶² Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

⁶³ Kymen Salpa 2/2017.

⁶⁴ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

3. Voitonpäivän paraatavierailut

Viron Voitonpäivää juhlitaan paikallisena juhannuksena 23.6.1919 saksalaisista Latvian Cēsisissä⁶⁵ saavutetun lopullisen voiton muistolle.⁶⁶ Taistelussa Viron ja Latvian joukot kukistivat Saksan keisarikunnan ja baltiansaksalaisen aateliston armeijan Landswehrein, mikä lopetti monisatavuotisen baltiansaksalaisen aateliston vallanpidon alueella.⁶⁷

Vielä sopimuksen sopimisvuonna kymenlaaksolaisilla oli ollut vaikeuksia saada osallistujia paraatiin, mutta vuonna 2008 suunta oli muuttunut. Tällä kertaa paraati järjestettiin Jõhvissa ja keräsi huomattavasti suuremman osallistujajoukon. Suomalaiset osallistuivat paraatiin seitsemän ihmisen voimin, ja paraatiohjelmaan kuului ohimarssi sekä seppeleenlasku kenraali Aleksander Tõnissonin muistomerkillä. Paraatin loputtua kaikki suomalaiset paraatiin osallistuneet jatkoivat myös epäviralliselle viikon kestäneelle moottoripyöräretkelle halki Viron.⁶⁸ Vastaavanlainen moottoripyöräretki oli järjestetty jo edellisenä vuonna ja silloin retkelle osallistui myös Virosta Arno Kodu. Tällä kertaa reitti kokonaisuudessaan kulki Tallinnasta Jõhviin, josta paraatin jälkeen jatkettiin Tarton kautta Pärnuun ja Saarenmaalle ja takaisin Tallinnaan.⁶⁹

Vuoden 2009 paraati järjestettiin jälleen kerran Jõhvissa.⁷⁰ Suomalaisilla oli tällä kertaa tavoitteena saada mukaan kymmenestä viiteentoista henkilöä mukaan marssiosastoon ja kuudesta kahdeksaan henkilöä paraatimatkan yhteyteen liitetyle moottoripyöräretkelle Viroon ja Latviaan.⁷¹ Marssijoiden rekrytointi onnistui erittäin hyvin, sillä suomalaisia marssi paraatissa täysi viidentoista hengen osasto Markku K. Toikan johdolla. Suomalaisien reserviläisten seppeleen sankarivainajien muistomerkillä laskivat Kari Haapanen, Timo Kitunen ja Markku K. Toikka. Vuoden paraati sai tällä kertaa myös valtakunnallista huomiota, ja siitä näytettiin minuutin mittainen leike valtakunnan ykköskanavalla, jossa suomalaisosasto oli näkyvästi esillä. Paraatimarssin jälkeen suomalaisosastosta yksitoista henkeä osallistui matkaan liitettyyn moottoripyöräretkeen, eli kiinnostusta oli yli

⁶⁵ Viroksi Võnnu.

⁶⁶ Kymen Salpa 3/2018.

⁶⁷ "Latvia and Estonia celebrate 100th anniversary of Battle of Cēsis victory", ERR News verkkosivut 22.06.2019 (luettu 8.12.2021).

⁶⁸ Viron toimikunta toimintakertomus 2008.

⁶⁹ Viron toimikunta toimintakertomus 2008.

⁷⁰ Viron toimikunta toimintakertomus 2009.

⁷¹ Viron toimikunta pöytäkirja 1/2009.

alkuperäisen kiintiön. Tämä ei vaikuttanut olevan kuitenkaan ongelma. Viisipäiväisen retken reitti kulki Tallinnasta Jõhvin kautta Maidlaan ja Tarttoon, josta jatkettiin Latvian puolelle Riikaan. Lopulta osasto palasi Pärnun kautta takaisin Tallinnaan ja Suomeen.⁷²

Erittäin aktiivisena yhteistyövuonna 2010 suomalaisilla oli jälleen tavoitteena saada samankokoinen marssiosasto aikaan kuin edellisenäkin vuonna.⁷³ Retkeen jo perinteisesti yhdistetty moottoripyöräretki järjestettiin tällä kertaa ennen varsinaista paraatipäivää, johtuen Suomen oman juhannuksen poikkeuksellisesta sijoittumisesta Viron juhannuksen jälkeen. Retki suuntautui tällä kertaa länsi-Viroon ja Saarenmaalle, joissa molemmissa vietettiin kaksi päivää ennen siirtymistä Itä-Virumaalle Jõhviin paraatia varten.⁷⁴ Varsinaisesta paraatista ei tehty sen kummempaa juttua Kymen Salpaan, mutta virolaiset olivat erittäin mielissään⁷⁵ yliluutnantti Tomi Kitusen Malevin museoon lahjoittamasta deaktivoitusta Suomi-konepistoolista.⁷⁶

Paraatireissuun 2011 liitettiin jälleen lisävierailuita. Suomalaiset matkasivat Viroon kaksi päivää ennen 23. kesäkuuta pidettyä paraatia kuuden ihmisen osastolla Kari Haapasen johdolla. Päivää ennen paraatia suomalaisosasto pääsi monipuoliselle tutustumismatkalle Itä-Virumaalla. Ensimmäiseksi osasto kävi Narvassa katselemassa Narvan linnoituksia ja rajanylitysruehkaa Viron ja Venäjän rajan välillä. Narvasta matka jatkui Sinimäen museoon, johon oli koottu kesällä 1944 käytyjen taistelujen jäämistöä. Suomalaiset pääsivät myös katsomaan saksalaisten kuvaamaa videota talvisista taisteluista.⁷⁷

Sinimäen museolta suomalaisten matka jatkui palavan kiven museoituun kaivokseen. Kierrokseen kuului junamatka noin kymmenen metrin syvyydessä maan alla sekä kaivos-työläisten työvälineiden ja -tapojen esittely. Kaivoskierroksen päätyttyä Alutaguse Malevin naisjärjestö Naiskodukaitse oli tilannut suomalaisvieraille safarikierroksen alueelle Ruotsilta ostetun kuljetusajoneuvon kyydissä. Suomalaiset kiinnitettiin tiukasti kuorma-auton takapenkille asetettuihin penkkeihin ja kiersivät ympäri paikallista luontoa välillä autosta poistuen ja kuvaten. Suomalaisosasto oli kokemuksesta erittäin otettu.⁷⁸

⁷² Viron toimikunta toimintakertomus 2009.

⁷³ Kymen Salpa 2/2010.

⁷⁴ Kymen Salpa 2/2010.

⁷⁵ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

⁷⁶ Uski 2017, 51.

⁷⁷ Kymen Salpa 3/2011.

⁷⁸ Kymen Salpa 3/2011.

Varsinainen paraati järjestettiin seuraavana päivänä, ja suomalaisten kuuden miehen osasto jäi hieman vajaaksi isäntien heille suunnittelema kymmenen ihmisen vahvuudesta. Paraatissa oli paikallisten järjestöjen ja suomalaisten lisäksi noin kaksikymmentä Ukrainan kasakkaa ja portugalilainen kenraali. Paraati sujui perinteisesti pitkälti suomalaisia malleja noudattaen ja tapahtumaa seurasi ”tuhatlukuinen kaupunkilaisten joukko”. Paraatin jälkeen suomalaiset laskivat yhdessä muiden osastojen kanssa seppeleen sankarivainajien muistomerkillä.⁷⁹

Vuoden 2012 paraati oli hieman suoraviivaisempi tapahtuma. Ylimääräisiä retkiä suomalaisten toimesta ei tapahtumaan liitetty. Matkalle Jõhviin lähti seitsemän hengen osasto. Paraati ja seppeleenlasku sujuivat perinteiseen tapaan. Paraatin jälkeen suomalaiset kutsuttiin maaherran vastaanotolle, jossa Viron toimikunnan uudelle puheenjohtajalle Kari Haapaselle sekä toiminnassa aktiivisesti mukana olleelle Erkki Rikalle luovutettiin henkilökohtaiset kunniakirjat. Paraatipäivän illan suomalaiset viettivät Toilassa ja osallistui-
vat paikalliseen juhannusjuhlaan.⁸⁰

Vuonna 2013 paraati järjestettiin Sillamäessa perinteisen Jõhvin sijaan. Suomalaisten marssiosasto oli tälläkin kertaa varsin pieni, vain viisi henkilöä.⁸¹ Kaksi heistä oli kuitenkin uusia marssijoita, joten toiminta on herättänyt kiinnostusta myös uusissa henkilöissä. Paraatissa puhuivat Itä-Virumaan maaherra sekä paikallisten seurakuntien edustajat, ja seppeleet laskettiin Rannun taistelun muistomerkillä. Taistelu oli Viron vapaussodan ensimmäinen taistelu, joka käytiin 11.12.1918. Juhlallisuuksien jälkeen suomalaiset siirtyivät viettämään Arno Kodun kotona, josta ensin siirryttiin seuraamaan kylän juhannuskon sytytystä ja myöhemmin Aserin kylässä ollutta venäjänkielisille asukkaille tarkoitettua juhannusjuhlaa.⁸²

Valitettavasti vuoden 2013 jälkeen kertomukset paraatimatkoista vähenivät pariksi vuodeksi Kymen Salpa lehdissä sekä historiikissa, ja usein tyydytään vaan kertomaan osallistumisesta sekä mahdollinen osallistujamäärä. Syy tähän ei ole tiedossa, mutta on hyvin

⁷⁹ Kymen Salpa 3/2011.

⁸⁰ Kymen Salpa 3/2012.

⁸¹ Kymen Salpa 3/2013.

⁸² Kymen Salpa 3/2013.

mahdollista, että piirissä on ollut kitkaa esimerkiksi budjettikysymyksissä, ja tämä on omalta osaltaan vaikuttanut myös siihen, mitä piirin lehdessä julkaistaan. Vuonna 2014 edellistä vuotta vastaaava viiden hengen osasto osallistui paraatiin Jöhvissä⁸³. Seuraavan vuoden paraati järjestettiin myös samalla paikkakunnalla ja suomalaisia oli tällä kertaa mukana vain kolme.⁸⁴

Vuonna 2016 paraatin pitopaikka vaihtui jälleen, tällä kertaa Kohtla-Järven kaupunkiin. Tapahtuma oli saanut myös uuden nimen, Maakaitsepäev eli maanpuolustuspäivä. Suomalaisia matkasi Viroon seitsemän henkilöä, joista paraatiin osallistui neljä. Tällä kertaa mukana oli myös Kymenlaakson Reserviläispiirin ulkopuolinen marssija, kun kapteeni Ravo Sarmet Rauman Reserviupseereista oli liittynyt mukaan toimintaan.⁸⁵

Vuoden 2016 matka alkoi majoituspaikkaan hakeutumisella ja yhteisellä saunailalla virolaisten isäntien kanssa. Seuraavaksi päiväksi virolaiset olivat suunnitelleet tutustumiskierroksen kahteen paikalliseen museoon. Järve-Jaanin Vanhatekniikkamuseossa suomalaiset pääsivät tutustumaan vanhoihin pääasiassa neuvostoliittolaisiin autoihin henkilöautoista erikoisajoneuvoihin sekä kaitafilmi- ja elokuvakalustoon. Museossa oli myös vanha elokuvateatteri, jossa näytettiin piirretty opetuselokuva viinapirujen kiroista. Toisena esiteltävänä museona oli Viron Vapaustaistelun museo, jossa suomalaiset pääsivät tutustumaan laajaan kirjoon Virossa aikojen saatossa käytettyä sotakalustoa, kunniamerkkejä ja muita tarvikkeita. Myös suomalaiset aseet ja tarvikkeet olivat näyttävästi esillä, ja Suomen kielekkeinen valtiolippu oli levitetty kokonaisuudessaan yhdelle seinälle.⁸⁶

Paraati järjestettiin seuraavana päivänä Kohtla-Järven kaupungin keskustassa. Neljä suomalaista marssijaa olivat silmämääräisesti osa noin kolmen sadan hengen paraatia. Paratitarkastuksen vastaanottivat Kaitseliiton pääesikunnan konsultti kenraaliluutnantti Johannes Kert ja Alutaguse Malevin päällikkö majuri Margus Ets. Paraatiin kuuluneen seppeleenlaskun sankaripatsaalle suorittivat Ravo Sarmet ja Kari Haapanen. Suomalaiset saivat myös muistutuksen yhteistyön tärkeydestä virolaisille, kun kenraali Kert tuli kiittämään heitä osallistumisesta ja kuinka kahdeksan vuoden jälkeen suomalaisten nimet

⁸³ Uski 2017, 67–68.

⁸⁴ Kymen Salpa 3/2015.

⁸⁵ Kymen Salpa 3/2016.

⁸⁶ Kymen Salpa 3/2016.

olivat vielä kenraalin muistissa. Tällä kertaa suomalaiset eivät jääneet virolaisen juhannuksen viettoon, vaan lähtivät paraatijuhlallisuuksien päätyttyä takaisin kotimaahan.⁸⁷

Vuoden 2017 Voitonpäivän paraati pidettiin Narva-Joensuun kaupungissa aivan Viron ja Venäjän välisen rajajoen tuntumassa. Suomalaisia matkasi paikalle tällä kertaa varsin iso marssiosasto, 8 henkilöä. Piirin ulkopuolisia henkilöitä oli tälläkin kertaa mukana, Ravo Sarmet Raumalta edellisvuoden tapaan ja Olli-Matti Hiltula Oulusta. Suomalaiset otti vastaan Toilan Motovillassa Kalev Naur, Margus Ets ja Alutaguse Malevin uusi päällikkö Ain Krondell. Ensimmäinen ilta vietettiin ruokailen ja kuulumisia virolaisisäntien kanssa vaihdellen. Suomalaiset luovuttivat sekä väistyvälle Malevin päällikölle Etsille että Krondellille muistolahjat.⁸⁸

Seuraavana päivä oli itse paraatipäivä. Suomalaisosasto pukeutui m/05 maastopukuihin sekä kunniamerkkeihin ja lähti varhain aamulla Kalev Naurin johdolla Tõrvajõelle Vapaussodan 1919 muistomerkillä seppeleenlaskua varten. Juhlavassa tilaisuudessa suomalaisten seppeleen patsaalle laskivat sotilasmestari Timo Kitunen ja vääpeli Kari Haapanen. Seppeleen laskun jälkeen suomalaisosasto ajoi vielä kohti Narvaa Kalev Naurin kanssa ja vierailivat ihan Narvajoen rantaan muistomeriksi laitettulla neuvostoliittolaisella T-34 panssarivaunulla. Muistomerkki sijaitsi ihan Viron rajapylvään vieressä ja Ravo Sarmet suomensi Naurin pitämän esitelmän sen merkityksestä.⁸⁹

Esittelyn jälkeen suomalaisosasto siirtyi varsinaiselle paraatipaikalle Narva-Joensuuhun ja osallistumaan paraatiharjoituksiin. Harjoitusten lomassa suomalaiset pääsivät myös tutustumaan kaitseliittolaisten varustukseen ja tekemään tuttavuutta rivimiesten kanssa. Varsinaisessa paraatissa kahdeksanhenkinen suomalaisosasto oli suuri vetonaula. Suomalaisen sotilasperinteen mukaisesti tervehdykset suoritettiin kovalla ja selkeällä äänellä, mikä erosi paikallisesta perinteestä, ja sai raikuvat aplodit paikalla olleelta virolaisyleisöltä. Paraatijoukot tarkistivat Itä-Virumaan maaherra Eve East ja majuri Ain Krondell. Paraatin jälkeiseksi illaksi suomalaiset oli kutsuttu virolaiseen juhannusjuhlaan Alutaguse Malevin jäsenen Jaak Saaren kotiin Toilaan. Paikalle oli kutsuttu koko kylä ja

⁸⁷ Kymen Salpa 3/2016.

⁸⁸ Kymen Salpa 3/2017.

⁸⁹ Kymen Salpa 3/2017.

jokainen toi omat grillattavansa ja juomansa. Suomalaiset vieraat kiinnostivat vahvasti paikallisia kyläläisiä ja tuttavuutta tehtiin hyvässä hengessä.⁹⁰

Viron satavuotis-juhlavuonna 2018 Voiton pyhän juhlallisuudet olivat muuttuneet hie-
man. Suomalaisia matkasi lahden toiselle puolelle neljän autokunnan verran. Alutaguse
Malevin juhla pidettiin tällä kertaa Avinurmessa ja majoitus järjestettiin Iisakun koululle
noin 20 kilometrin päähän. Suomalaiset toivottivat tervetulleiksi Kalev Naur ja Malevin
uusi päällikkö majuri Mati Kuusvere. Majuri Kuusvere luovutti suomalaisille Kaitseliiton
historian vuosilta 1917–1940 ja suomalaiset puolestaan vastalahjaksi Heimosotien histo-
rian ja Kymenlaakson Suojeluskuntapoikien historiaa koskevia kirjoja.⁹¹

Paraatipäivän aamuna suomalaisosasto vietiin tutustumaan Avinurmen kunnantalon kel-
larissa sijaitseviin Malevin tiloihin, jossa Kalev Naur piti osastolle esitelmän paikasta.
Esitelmän jälkeen vieraat siirrettiin tien toiselle puolelle olevalle torille, jossa pidettyihin
markkinoihin he saivat rauhassa tutustua parin tunnin ajan. Kaksi suomalaista osallistui
tämän jälkeen Kalev Naurin seurassa maaherran vastaanotolle, jossa palkittiin virolaisia
siviili- ja sotilashenkilöitä. Vastaanotolta suomalaiset suuntasivat paraatikatselmukseen
ja kaikissa sodissa Alutagusen alueella kaatuneitten vapaustaistelijoiden muistomerkin
paljastustilaisuuteen. Muistomerkin paljasti Kaitseliiton päällikkö kenraalimajuri Meelis
Kiil. Samassa tilaisuudessa ylivääpeli Jari Sunille luovutettiin Kaitseliiton erikoisluokan
ansiomitali. Suomen seppeleen muistomerkillä laskivat kapteeni Ravo Sarmet ja vääpeli
Kari Haapanen. Varsinainen paraati sujui aiempien mallien mukaan. Paraatikatselmuksen
jälkeen suomalaisvieraat osallistuivat virolaisten järjestämälle illalliselle ja Iisakun kylän
juhannusjuhlaan. Paluumatkalla osasto poikkesi vielä Tallinnan televisiotornin hui-
pulle.⁹²

Paraativierailut oletettavasti valittiin vakituiseen vierailuohjelmaan suomalaisten vuonna
2007 saamien kokemusten perusteella. Alutaguse Malevin henkilöstö luultavasti myös
tiesi osallistumista ehdottaessaan, että Suomen Reserviläisliiton 21 hengen osasto oli
osallistunut Kaitseliiton valtakunnalliseen Voitonpäivän paraatiin Pärnussa jo vuonna
2001. Tuolloin mukana oli joukkoja kaikista Viron vapaussotaan osallistuneista maista ja

⁹⁰ Kymen Salpa 3/2017.

⁹¹ Kymen Salpa 3/2018.

⁹² Kymen Salpa 3/2018.

suomalaiset osoittautuivat tuolloin suosituiksi vierailijoiksi.⁹³ Näiden perusteella suomalaisten osallistuminen lienee ollut erittäin helppo lyödä lukkoon, ja paraateista tulikin artikkeleiden ja haastatteluiden perusteella erittäin pidetty tapahtuma Viro-yhteistyöhön osallistuvien keskuudessa. Tapahtumiin liitetyt juhannusjuhlat ja muu kulttuuriohjelma tarjosivat suomalaisille mahdollisuuden tutustua Viron historiaan ja kulttuuriin virolaisisäntiensä ohjauksessa ja pääsivät täten oppimaan uutta.

⁹³ Anaja 2005, 70-72

4. Suomi – Viro ampumamaaottelut

Ammuntatapahtumat olivat kiinnostaneet yhteistyön pioneerimiehiä jo ensimmäisessä yhteistyöpalaverissa. Ampumataito ja siihen liittyvä aseiden käsittely on sotilaan tärkein taito.⁹⁴ Reserviläistaitoja testaavista tapahtumista ammunta on myös yleisesti yksi vähiten fyysisesti rasittavista, mikä takasi mahdollisimman laajalle kirjolle henkilöitä mahdollisuuden osallistua kilpailuun. Ampumamaaottelut käydään kuuden henkilön joukkuein vuorovuosin kummassakin maassa ja mukana oli yksilö- ja joukkuekilpailut. Kilpailun järjestävä taho valitsee ammuttavat lajit ja niissä käytettävät aseet.⁹⁵ Joukkuekilpailun voittaja kuittasi itselleen kiertopalkinnon.⁹⁶ Ampumamaaottelut vetivät mukaan paljon sellaisia suomalaisia reserviläisiä, jotka eivät muuten Viro-yhteistyöhön osallistuneet.⁹⁷ Ampumamaaotteluiden järjestelyssä on paljon samaa kuin 30-luvun lopulla käydyissä Narva-otteluissa, vaikka järjestävillä tahoilla ei niistä juuri tietoa otteluiden alkaessa ollut.

Ensimmäinen ampumamaaottelu käytiin elokuussa 2009 Viron Avinurmessa. Suomen ampumajoukkueen muodostivat Teemu Anttila, Juhani Koste, Einari Koutukari, Sami Sihvola, Pasi Taavitsainen ja Jarno Tani. Menestys oli huimaa. Suomalaiset miehittivät henkilökohtaisen kilpailun kolme ensimmäistä sijaa järjestyksessä Sami Sihvola, Teemu Anttila, Pasi Taavitsainen ja voittivat joukkuekilpailun, vieden kiertopalkinnon mukanaan koti-Suomeen.⁹⁸

Vuoden 2010 ampumamaaottelu järjestettiin Kouvolan Utissa Tyrrin ampumaradalla poikkeuksellisesti jo toukokuussa ja tapahtuma järjestettiin kolmipäiväisenä vierailuna. Virolaiset vieraat saapuivat Suomeen perjantai-iltana ja majoitettiin Kouvolan Reserviläisten ylläpitämällä veteraanimajalla.⁹⁹ Veteraanimaja tulisi olemaan myös tulevaisuudessa pääasiallinen tukikohta ja virolaisten majoituspaikka heidän Suomen vierailuiltaan.¹⁰⁰ Toimikunnan pitkäaikainen jäsen Timo Kitunen mainitsi haastattelussaan, että

⁹⁴ Sotilaan Käsikirja 2020, 55.

⁹⁵ Kymen Salpa 3/2018.

⁹⁶ Uski 2017, 47.

⁹⁷ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

⁹⁸ Uski 2017, 47.

⁹⁹ Kymen Salpa 3/2010.

¹⁰⁰ Uski 2017, 51.

ilman veteraanimajan olemassaoloa olisi ollut hyvin suuri mahdollisuus, että koko toiminta olisi kuihtunut olemattomiin majoituspaikkojen saamisen hankaluuden vuoksi.¹⁰¹ Ampumamaaottelutapahtuma oli varsin suuri ja kaiken kaikkiaan siihen osallistui kilpailijoina, toimitsijoina ja huollossa 25 henkilöä.¹⁰²

Vuoden 2010 kilpailussa ammunta suoritettiin pistoolilla, sotilaskiväärillä¹⁰³ sekä reserviläiskiväärillä. Kilpailussa käytetyt aseet oli saatu lainaksi paikallisilta reserviläisiltä ja patruunat lahjoituksena Sakolta sekä Sportia KT-SportCenteriltä Kuusankoskelta. Bonuksena tapahtumassa oli myös mahdollista päästä ampumaan Suomi-konepistoolilla ja Lahti-Saloranta pikakiväärillä. Lounastarjoilun tarjosi Utin varuskunta. Kilpailussa jokainen osallistuja ampui 20 laukausta pistoolilla, 10 sotilaskiväärillä ja 10 rynnäkkökiväärillä. Joukkuekilpailu päättyi niukasti Alutaguse Malevin voittoon pistein 1891—1843 ja näin ollen perinteinen kiertopalkinto matkasi Suomesta Viroon.¹⁰⁴

Kilpailun jälkeen tapahtuman osallistujat siirtyivät Tyrrin ampumaradan vieressä sijainneen Utin Jääkärirykmentin perinnetilaan, jossa heille järjestettiin tilan esittely ja kilpailun palkintojenjako. Samalla Viron toimikunnan virolaisjäsenelle Heikki Kirotarille luovutettiin Reserviläisliiton pronssinen ansiomitali. Juhlallisuuksien jälkeen ryhmä siirtyi veteraanimajalle viettämään iltaa sponsorien tarjoamien ruokien ja juomien ääreen, sekä saunomaan.¹⁰⁵

Vuoden 2011 ampumamaaottelutapahtuma järjestettiin jälleen Virossa. Valitettavasti edes kilpailun tarkempi sijainti tai tulokset puuttuivat lähdeaineistoista. Myöhempien kilpailutulosten perusteella voidaan kuitenkin olla aika varmoja, että kilpailu päättyi virolaisten voittoon. Suomen joukkueen kilpailussa muodostivat joukkueenjohtaja Kari Haapasen johdolla Jarno Tani, Sami Sihvola, Pasi Taavitsainen, Juhani Koste, Reijo Korkkula ja Vesa Hölttä.¹⁰⁶ Vuonna 2012 syyskuussa järjestetyssä tapahtumassa Suomessa ammunnat suoritettiin pistoolilla ja reserviläiskivääreillä. Aseet tulivat jälleen suomalaisilta reserviläisiltä ja patruunat sponsoroiti Kuusankosken KT Sport Center. Joukkuekilpailun

¹⁰¹ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

¹⁰² Uski 2017, 51.

¹⁰³ Perinnease talvi- ja jatkosotien ajalta.

¹⁰⁴ Salpa 3/2010.

¹⁰⁵ Kymen Salpa 3/2010.

¹⁰⁶ Uski 2017, 55.

voiton vei Suomen joukkue kokoonpanolla Juhani Koste, Juhani Väänänen, Tapani Kuisma, Sami Sihvola, Kimmo Kokkola ja Risto Ruotsalainen.¹⁰⁷

Vuoden 2013 ampumamaaottelua varten suunnattiin Viron Muruun. Kilpailussa ammutut sarjat olivat 10 laukausta pistoolilla 25 metrin matkalta, yhteensä 30 kertaa rynnäkkökiväärillä 10 makuulta, 10 polvelta ja 10 pystystä, 300 metrin perinteinen sotilaskivääri ja pistooli liikkuvaan maaliin 35 metrin etäisyydeltä. Suomen joukkue Kimmo Kokkola, Pia Leisti, Olli Leisti, Sami Sihvola, Jari Suni ja Juhani Väänänen jäivät tällä kertaa toiseksi ja kiertopalkinto jäi Viroon lopputuloksella 2255—1980. Suomalaisista Kokkola ja Väänänen olivat henkilökohtaisen kilpailun kaksi parasta ja kahmivat suuren määrän henkilökohtaisia pistejä, mutta virolaisäntien tasaisuus takasi kiertopalkinnon jäämisen Suomenlahden eteläpuolelle. Suomalaisten joukkue matkasi paikalle omalla kustannuksellaan ja yrityssponsoreiden avustamana.¹⁰⁸

Vuonna 2014 oli jälleen Suomen vuoro isännöidä ampumamaaottelu, joka totutusti järjestettiin Utin Tyrrissä. Suomalaiset olivat valinneet lajeiksi Puolustusvoimien palvelusammunnat 1–2 reserviläiskivääreille ja 3–4 pistoolille. Kilpailun johtajana toimi Jari Suni, kiväärkentän ammunnanjohtajana Timo Kitunen ja pistooliradalla Kosti Hämäläinen. Kilpailu oli erittäin tiukka, mutta pistooliammunta käänsi lopulta joukkuekilpailun suomalaisten eduksi loppupistein 2238—2117. Suomen joukkueen muodostivat henkilökohtaisen kilpailun voittanut Kalle Kangas, Reijo Ruotsalainen, Juhani Koste, Kimmo Kokkola, Tapani Suur-Askola ja Tomi Ukkonen. Patruunat kilpailuun sponsoroivat Markus Remes ja Kuusankosken KT Sport Center.¹⁰⁹

Vuoden 2015 ampumamaaottelu järjestettiin Viron Avinurmessa Murun ampumaradalla syyskuun lopulla. Sää oli helteinen ja ukkoskuurot keskeyttivät ammunnan pariinkin otteeseen. Kilpailussa ammuttiin jälleen kolmella eri aseella: pistoolilla, sotilaskiväärillä ja rynnäkkökiväärillä AK-4, joka oli Kaitseliiton palvelusase. Pistoolilla ammuttiin kaksi rataa, 15 laukausta 25 metrin matkalta ja 15 laukausta 15 metrin matkalta pareittain nopeuskilpailusarjana. Sotilaskivääriammunta suoritettiin makuulta 10 laukauksella 300

¹⁰⁷ Kymen Salpa 4/2012.

¹⁰⁸ Kymen Salpa 3/2013.

¹⁰⁹ Kymen Salpa 3/2014.

metrin matkalta. Rynnäkkökiväärillä ammuttiin 150 metrin matkalta 10 laukausta maakuulta, 10 polvelta ja 10 pystystä.¹¹⁰

Kilpailu ei lopulta ollut kovin tiukka ja erityisesti heikohko pistooliammunta 25 metrin matkalta koitui suomalaisten kohtaloksi. Kiertopalkinto jäi Viroon lopputuloksella 2346–1844. Suomen joukkueen muodostivat Jorma Hanski, Markus Hanski, Tomi Parkkinen, Kimmo Kokkola, Kalle Kangas ja Niko Rantalainen. Suomen joukkueeseen oli tullut paljon uusia nuoria nimiä ja parhaiten menestyi ensimmäistä kertaa mukana ollut Rantalainen, joka oli henkilökohtaisessa kilpailussa kolmas. Lopuista suomalaisista Kokkola sijoittui viidenneksi, Kangas yhdeksänneksi, Jorma Hanski oli kymmenes, Markus Hanski yhdestoista ja Parkkinen kahdestoista. Kilpailun jälkeen käydyssä keskustelussa selvisi osittain tasoeron syy: Virossa reserviläisten ampumaharjoittelumahdollisuus oli hoidettu suomalaisten silmiin paljon paremmin. Kaitseliit antoi reserviläisille aseet kotiin ja tarjosi patruunoita harjoittelua varten niin paljon kuin tarvitsivat. Suomessa aseet ja patruunat on hankittava itse. Suomalaiset saivat lohdotuspalkinnoksi teleskooppiset napsi-pikarit ja viettivät virolaisäntien kanssa mukavan illan savusaunan lauteilla ja illallisjuhlassa.¹¹¹

Vuoden 2016 ampumamaaottelu pidettiin tuttuun tapaan Utin Tyrrin ampumaradalla. Kilpailussa oli ensimmäistä kertaa mukana myös Puolustusvoimien tarjoama aseistus ja patruunat.¹¹² Viron toimikunta oli tehnyt tukipyynnön Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kautta ja siihen oli vastattu myönteisesti.¹¹³ Kilpailun johtajana toimi jälleen Viron toimikunnan puheenjohtaja Jari Suni, rynnäkkökivääriammunnan johtajana sotilasmestari Timo Kitunen ja pistooliammunnassa kersantti Niko Hillas, jotka molemmat olivat saaneet puolustusvoimilta uuden ammunnan johtamiskoulutuksen.¹¹⁴ Kilpailuaseisiin tutustimisen, niiden tarkastamisen ja koelaukauksien jälkeen varsinainen kilpailu pääsi alkamaan. Kilpailussa ammuttiin tällä kertaa kahdella aseella: puolustusvoimien palvelusase rynnäkkökivääri RK-95:llä ja 9 mm pistoolilla. Rynnäkkökiväärillä ammuttiin ensimmäisessä osiossa kääntyviin tauluihin ja toisessa pikasarja. Rynnäkkökivääriammunta päättyi suomalaisten varsin suvereeniin voittoon pistein 1027–897 ja vain yksi virolainen

¹¹⁰ Kymen Salpa 3/2015.

¹¹¹ Kymen Salpa 3/2015.

¹¹² Kymen Salpa 4/2016.

¹¹³ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

¹¹⁴ Kymen Salpa 4/2016.

onnistui murtautumaan viiden parhaiten ampuneen joukkoon. Kiväärakilpailun jälkeen aseet huollettiin ja luovutettiin Puolustusvoimien edustajalle ja siirryttiin ruokailuun.¹¹⁵

Pistoolikilpailussa oli myös kaksi erillistä osiota. Ensimmäisenä ammuttiin neljä 150 sekunnin mittaista sarjaa paikallaan olevaan olympiapistoolitauluun tarkkuuden testaamiseksi. Virolaiset olivat ensimmäisessä osiossa vahvoilla vieden sen pistein 519–545. Toisessa osassa ammuttiin kääntyviin tauluihin neljä sarjaa. Taulut olivat näkyvissä 20 sekuntia kerrallaan, jonka aikana niihin ammuttiin 5 laukausta. Toinen pistooliosio päättyi myös virolaisten voittoon, mutta tiukemmalla erolla 102–105 ja koko osio virolaisille 1021–1050. Yhteenlaskettu lopputulos näin ollen oli Suomi 2048 – Viro 1947 ja kiertopalkinto jäi Suomeen. Suomen joukkueen muodostivat henkilökohtaisen kokonaiskilpailun voittanut Janne Mäntylä, Kimmo Kokkola, Juhani Koste, Jarno Tani, Niko Rantalainen ja Markus Hanski.¹¹⁶

Kilpailun jälkeen pidettiin vielä pistooliammunnassa johtajien kisa, jossa Jari Suni otteli Alutaguse Malevin päällikköä Margus Etsiä vastaan. Lisähaasteeksi johtajille pistoolit vaihdettiin 9 mm pistooleista tehokkaampiin .45 kaliiberin amerikkalaisiin Colt M1911 pistooleihin. Johtajat ampuivat kaksi sarjaa neljän sijaan. Sunille näin ison kaliiberin pistooli oli uusi kokemus ja Margus Ets vei voiton tässä leikkimielisessä kilpailussa. Aseiden huollon ja kahvittelun jälkeen joukkueet siirtyivät tutustumaan Utin varuskunnan perinnetilaan ja illanviettoon Kouvolan Reserviläisten veteraanimajalle. Kahdeksannen ampu-mamaaottelun jälkeen voitot olivat tasan 4–4.¹¹⁷

Vuoden 2017 kilpailu Virossa oli hieman poikkeuksellinen aiempiin vuosiin verrattuna. Perinteinen Murun rata Avinurmessa oli vaihtunut paikalliseen metsästysseuran rataan Nato-harjoitusten vuoksi, ja AK-4 rynnäkkökiväärit amerikkalaisiin M14-kivääreihin. Pistoolina ammunnoissa käytettiin Viron palveluspistoolia 9 mm HK USP. Kilpailussa ammuttiin molemmilla aseilla kaksi osiota. Pistoolilla ensin 20 laukauksen tarkkuusammunta ja toisena 30 laukauksen kaksintaistelu peltimaaleihin. Kivääreillä puolestaan 30 laukauksen kolmiasentokilpailu, eli vanhaan tuttuun tapaan 10 laukausta makuulta, polvelta ja pystystä sekä liikkuvaan maaliin kahdeksan laukausta. Kotikenttäetu oli Virossa

¹¹⁵ Kymen Salpa 4/2016.

¹¹⁶ Kymen Salpa 4/2016.

¹¹⁷ Kymen Salpa 4/2016.

jälleen vahva ja virolaiset ottivat jälleen kiinnityksen kiertopalkintoon lopputuloksin 2755–2283. Suomen joukkueeseen kuuluivat joukkueenjohtaja Kari Haapanen ja ampujat Kimmo Kokkola, Juha Ripattila, Kalle Kangas, Juha Väänänen, Kari Laaksonen ja Sami Sihvola, varamiehenä Jarmo Ek. Kilpailun jälkeen pidettiin perinteiset illanvietto ja saunailta molempien joukkueiden kesken suomalaisten majapaikassa Matsu Talu Kulalistemajalla.¹¹⁸

Kymmenes ampumamaaottelu järjestettiin 2018 Utin Tyrrin ampumaradalla syyskuun 1. päivä. Tilaisuus aloitettiin astetta haikeammassa merkeissä Viron toimikunnan pitkäaikaisen aktiivin ja ampumamaaottelun huollosta pitkälti vastanneen yliväpeli Erkki Rikan hiljattaisen kuoleman vuoksi. Rikan siunaustilaisuus pidettiin Anjalassa samaan aikaan ampumamaaottelun alun kanssa.¹¹⁹ Alutaguse Malev lähetti siunaustilaisuuteen myös oman edustajansa.¹²⁰ Ennen ottelun alkua Suomen ja Viron liput laskettiin puolitankoon ja vainajan muistoksi pidettiin hiljainen hetki.¹²¹

Itse kilpailuun Kymenlaakson Reserviläiset olivat onnistuneet jälleen saamaan aseet ja patruunat Puolustusvoimille tehdyn tukipyynnön kautta.¹²² Ampuma-aseina toimivat rynnäkkökivääri RK-95 ja 9 mm PIST 2008.¹²³ Kivääriammunnan johtajana toimi sotilasmestari Timo Kitunen ja pistooliammunnasta vastasi sotilasmestari Kosti Hämäläinen. Ottelu ammuttiin kahdessa ryhmässä, joissa molemmissa oli kolme suomalaista ja kolme virolaista ampujaa. Toinen ryhmä oli pistooliammunnassa ja toinen kivääripaikalla.¹²⁴ Kivääriammunnassa virolaiset olivat niukasti parempia pistein 1011–1030, mutta normaalisti virolaisille vahva pistooliammunta tällä kertaa käänsi kilpailun suomalaisten eduksi, ja lopulta suomalaiset voittivat kilpailun pistein 2049–1907.¹²⁵ Virolaiset oli tällä kertaa majoitettu poikkeuksellisesti Haminan Metsäkylässä sijaitsevalle mökille, jonne molemmat joukkueet siirtyivät illanviettoon kilpailun jälkeen.¹²⁶

¹¹⁸ Kymen Salpa 4/2017.

¹¹⁹ Kymen Salpa 3/2018.

¹²⁰ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

¹²¹ Kymen Salpa 3/2018.

¹²² Kymen Salpa 3/2018.

¹²³ Ampumakilpailu : Kymenlaakson Reserviläispiiri ja Alutaguse Malev 1.9.2018 Kouvola. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry. Elektr. dokumentti.

¹²⁴ Kymen Salpa 3/2018.

¹²⁵ Ampumakilpailu : Kymenlaakson Reserviläispiiri ja Alutaguse Malev 1.9.2018 Kouvola. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry. Elektr. dokumentti.

¹²⁶ Kymen Salpa 3/2018.

Ampumamaaottelut säilyivät vuosien 2009-2018 välillä hyvin samankaltaisina sääntötek-
nisistä syistä. Suomalaisittain toiminta oli aluksi hyvin paljon reserviläisten omilla har-
teilla. Suomessa järjestetyissä otteluissa aseet ja patruunat tulivat reserviläisiltä itseltään
tai heidän hankkimiltaan sponsoreilta, koska Puolustusvoimien kanssa toimiminen asi-
assa oli aluksi haastattelujen perusteella ilmeisen hankalaa, eikä reserviläistoimintaa tueta
Suomessa Puolustusvoimien taholta ihan samalla tavalla kuin Virossa. Tämä näkyi kil-
pailujen tuloksissa, joissa virolaiset tunsivat kotiotteluissaan aseensa selvästi suomalaisia
paremmin ja ammusponsoroinnin vuoksi heillä oli varaa myös harjoitella enemmän. Lo-
pulta kuitenkin Puolustusvoimat saatiin mukaan toimintaan tarjoamaan aseet ja ammuk-
set, mikä omalta osaltaan helpotti kilpailuiden järjestämistä Suomessa, mutta reserviläis-
ten harjoittelumahdollisuuksia se ei parantanut.

5. Virolaisten Suomen vierailut

Tässä luvussa käsittelemme Alutaguse Malevin tekemiä ampumamaaotteluiden ulkopuolisia retkiä Suomeen. Virolaiset tekivät vuosittain matkoja Suomenlahden yli, tutustuen Suomen historiaan, maanpuolustustoimintaan, kulttuuriin ja ajanviettopaikkoihin. Verrattuna suomalaisten tekemiin Viron vierailuihin, usein Suomeen vastavierailulle tulleissa virolaisryhmissä oli paljon suurempaa henkilöstövaihtelua, ja matkat tänne olivat ikään kuin palkinto hyvästä suoriutumisesta.¹²⁷ Retkiä oli yleisesti yhdestä kahteen vuodessa, riippuen kummassa maassa ampumamaaottelu järjestettiin. Suomen isännöintivuosina tehtiin usein yksi vierailu, muuten kaksi.

Ensimmäisenä kokonaisuena yhteistyövuonna virolaisryhmä saapui Suomeen elokuussa ja kolmipäiväisen vierailun pääohjelmaksi oli Haminan Tattoo -tapahtuman seuraaminen. Kuusihenkinen virolaisryhmä saapui Suomeen perjantai-iltana ja majoitettiin Haminan Reserviupseerikoulun tiloihin. Lauantaiksi suomalaiset isännät veivät virolaiset tutustumaan Miehikkälässä sijaitsevaan Salpalinja-museoon. Keskusteluyhteydet molempien ryhmien välillä olivat heti alusta lämpimät ja tulkki Heikki Kirotarin mukanaolo sujuvoitti kanssakäymistä entisestään. Salpalinja-museolla oppaana toiminut Erkki Maaskola piti vieraille mieleenpainuvan ”elävän ja huumoripitoisen esittelyn” linnoituksista ja hyvin pian virolaisten kameroiden muistikortit olivatkin jo täynnä.¹²⁸

Salpalinjan jälkeen virolaisryhmä johdatettiin Haminaan ensin asenäyttelyyn yksityisessä museossa¹²⁹, jonka jälkeen heidät vietiin Tervasaassa olleeseen puolustusvoimien kalustonäyttelyyn. Ase- ja kalustoesittelyt vaikuttivat olevan virolaisten vierailijoiden mieleen ja osastoa jouduttiin hieman jopa hoputtamaan, jotta suunniteltu ohjelma pystyttäisiin edes auttavasti toteuttamaan.¹³⁰ Kaikkea tätä tutkiessa niihin varatut noin viisi tuntia kuluivat hälyttävän nopeasti.¹³¹

Kalustoesittelystä päästyään suomalaisvirolainen osasto kerääntyi Markku K. Toikan kotona järjestettyyn pihajuhlaan viettämään iltaa ja keskustelemaan päivän antimista. Reilun

¹²⁷ Timo Kitusen haastattelu. Rautjärvi 24.10.2021.

¹²⁸ Kymen Salpa 3/2008.

¹²⁹ Uski 2017, 44.

¹³⁰ Kymen Salpa 3/2008.

¹³¹ Hamina Tattoo – tapahtuman virallinen ohjelma 1. – 3.8.2008.

tunnin sosiaalisen kanssakäymisen jälkeen vuorossa oli virolaisten Suomen retken varsinainen päätapahtuma eli Hamina Tattoo marssiesitys Haminan keskusbastionissa. Seuraavana aamuna Viron toimikunnan jäsenet ja Malevin edustajat laativat vielä yhdessä toimintasuunnitelmaa seuraavalle vuodelle ja nauttivat yhdessä aamupalan Haminan Reserviupseerikoululla. Ensimmäinen Suomen vierailu loi yhteistyön molemmille osapuolille selvän kuvan siitä, että toiminnassa oli siemenet monimuotoiselle yhteistyölle.¹³²

Vuonna 2009 suomalaiset järjestivät toukokuun puolella välissä virolaisille parin päivän mittainen tutustumiskäynti Helsingin ja Hämeenlinnan alueen museoihin. Virolaisia matkasi Suomeen viisi, mukaan lukien jäseniä Alutaguse Malevin naisosastosta. Suomalaisia osallistujia oli neljä.¹³³ Tiiviimmän aikataulun vuoksi osasto suuntasikin heti kohti Hämeenlinnaa ja Parolan Panssarimuseota. Jälleen kerran panssarivaunut olivat virolaisille vieraille erittäin kiinnostavaa nähtävää, aivan kuten edellisen vuoden kalustoesittely, ja heitä jouduttiin hieman hoputtamaan vierailun aikataulutuksen vuoksi. Panssarimuseon jälkeen virolaiset vietiin Hattula-Tyrvännön Reserviläisten hallinnoimaan Reserviläiskauppaan Tykistömuseon yhteyteen, itse museovierailun jäädessä seuraavalle päivälle. Myös reserviläiskauppa kiinnosti ja lompakot tyhjenivät pikavauhtia.¹³⁴

Ensimmäisen päivän lopuksi suunnattiin Hattula-Tyrvännön Reserviläisten vieraiksi heidän kesäpaikalleen Vanajaveden rannalle, jonne oli järjestetty myös ryhmien majoittautuminen. Paikalliset reserviläiset tarjosivat lohikeittoillallisen ja kylpemisvalmiin savusaunan. Maanpuolustushenkisessä ja monipuolisessa joukossa jutunjuurta riitti ja saunoessa kerrattiin niin vanhoja yhteisiä kokemuksia kuin suunniteltiin tulevaakin. Virolaisista suurin osa oli suomen kielen taitoisia, ja loput kieliongelmat selättivät tulkkina toimineen Heikki Kirotarin läsnäolo.¹³⁵

Vierailun toisen päivän aamuna joukot suuntasivat jälleen kohti Hämeenlinnaa ja Tykistömuseota. Museon koko hieman yllätti myös kymenlaaksolaiset, kalustoa oli esillä runsaasti. Virolaisia kiinnosti myös vieressä seisonut Hämeen linna, josta otettiin runsaasti kuvia. Hämeenlinnasta matka jatkui kohti Helsinkiä, jossa viimeisenä museoetappina

¹³² Kymen Salpa 3/2008.

¹³³ Viron toimikunta toimintakertomus 2009.

¹³⁴ Kymen Salpa 3/2009.

¹³⁵ Kymen Salpa 3/2009.

ryhmä tutustui Mannerheim-museoon. Museon esineistön laajuus, museorakennus itse ja erittäin asiantunteva opas ”tekivät suuren vaikutuksen kaikkiin”. Varsinainen esittely museossa annettiin Suomeksi ja tulkkina toiminut Kirotar sai kääntää kertomusta ”hiki hatussa”. Oppaan ja tulkin yhteistyö oli kuitenkin saumatonta, ja kokemus oli ollut kaikkien mieleen. Mannerheim-museon jälkeen virolaisilla oli jo kiire, jotta kerkeäisivät heidät takaisin kotiin vievälle laivalle. Suomalaiset kokivat reissun olleen erittäin onnistunut ja olivat iloisia siitä, että tämän tyylistä yhteistyötä oli mahdollisuutta tehdä.¹³⁶

Vuodesta 2010 eteenpäin lähdeaineistot virolaisten vierailuista Suomeen vähenevät huomattavasti. Vuonna 2010 oli jälleen Hamina Tattoo -vuosi ja haminalaisena reserviläisenä Viron toimikunnan puheenjohtaja Markku K. Toikalla oli helppo työ saada myös virolaisosastolle liput elokuun alussa järjestettyyn tapahtumaan. Kolmipäiväisellä vierailulla käytiin jälleen tutustumassa Puolustusvoimien järjestämään kalustoesittelyyn ja illalla varsinaiseen Tattoo -esitykseen. Näiden lisäksi Toikan kotona järjestettiin ”virkistävä veljesilta”. Toisena vierailuna Suomen itsenäisyyspäivän alla Alutaguse Malevin edustajat Arno Kodu ja Kalev Naur vierailivat Reserviläisliitto ry:n järjestämässä tilaisuudessa Helsingin Ostrobotniassa. Tilaisuudessa he luovuttivat viidelle Kymenlaakson Reserviläispiirin Viron toimikunnan edustajille korkeimmat mahdolliset ansiomitalit, jotka ulkomaalaisille henkilöille voidaan myöntää, Kaitseliiton Erikoisluokan ansiomitalit numeroituna. Ansiomitalin saivat Kari Haapanen, Kari Koivula, Timo Kitunen, Erkki Rika ja Markku K. Toikka.¹³⁷

Vuonna 2011 virolaisia kävi Suomessa kaksi erillistä ryhmää. Toukokuussa Alutaguse Malevin naisosasto Naiskodukaitsen jäseniä kävi tutustumassa Hämeenlinnan tykistömuuseoon ja Iittalan lasimuseoon kolmipäiväisen vierailun aikana.¹³⁸ Selvästi aiempi vierailu Hämeenlinnaan oli tehnyt vaikutuksen järjestön jäseniin. Toinen vierailu tapahtui syyskuussa, jolloin Malevin edustajat tutustuivat Salpalinjaan Miehikkälässä, tällä kertaa oppaanaan yliluutnantti Risto Ahokas.¹³⁹ On oletettavaa, että ryhmä oli koostumukseltaan totaalisen erilainen verrattuna pari vuotta aiemmin samaan museoon tutustuneiden ryhmästä.

¹³⁶ Kymen Salpa 3/2009.

¹³⁷ Uski 2017, 51–52.

¹³⁸ Uski 2017, 55.

¹³⁹ Uski 2017, 55.

Vuonna 2012 virolaisten vierailu liitettiin vuoden ampumamaaottelun yhteyteen.¹⁴⁰ Virolaiset kävivät Lahden Turvallisuus- ja puolustusmessuilla tutustumassa teknologisiin innovaatioihin ja varusteisiin.¹⁴¹ Vierailijoita oli kaikkiaan 16.¹⁴² Vuoden 2013 virolaisten ensimmäinen Suomen vierailu tapahtui aikaisemmin keväällä huhtikuussa, kun virolaiset kutsuttiin osallistumaan Aki Heikkilän järjestämälle kanoottiretkelle Luumäen Urpalaanjoella.¹⁴³ Vierailu kesti kolme päivää, toisen päivän ollessa varsinainen retkeilypäivä. Yöpyminen kanoottiretken jälkeen hoidettiin maastossa.¹⁴⁴ Reissun kanoottiosuus lyheni suunnitellusta voimakkaan kevättulvan vuoksi.¹⁴⁵ Vuoden toinen vierailu järjestettiin syyskuussa, jolloin virolaiset vietiin vaeltamaan Repoveden kansallispuistoon ja tutustumaan vanhaan päämajakaupunki Mikkeliin. Vierailu toteutettiin jälleen kolmipäiväisenä.¹⁴⁶

Vuonna 2014 virolaisten ampumamaaottelun ulkopuolinen vierailu järjestettiin jälleen keväällä toukokuun alkupuolella. Utin Jääkärirykmentti oli järjestänyt avoimien ovien päivät, joten virolaisvieraat kävivät tutustumassa rykmentin toimintaan ennen siirtymistä lyhyelle vaellukselle Repoveden kansallispuistoon. Vierailu järjestettiin jälleen totutusti kolmipäiväisenä.¹⁴⁷ Kesäkuun alussa 2015 virolaiset kävivät suomalaisten kutsusta tutustumassa Kouvolan Koriolla järjestettyihin Erä- ja vapaa-aikamessuihin. Ulkoiluun liittyvän messun lisäksi vierailuun kuului totutusti illanviettoa Veteraanimajalla paikallisten reserviläisten kanssa.¹⁴⁸ Syyskuussa virolaiset tekivät toisen kolmen päivän vierailun Suomeen, jonka aikana he kävivät armeijatavarakauppa Varustelekassa Helsingissä ja patikoimassa Salpalinjalla, jonne heille oli myös järjestetty majoitus.¹⁴⁹ Vuonna 2016 virolaiset saapuivat Suomeen jälleen kesäkuun alussa seuraamaan Puolustusvoimien lippujuhlapäivän paraattia Turussa ja tutustivat siihen liitettyyn kalustonäyttelyyn sekä Turun

¹⁴⁰ Uski 2017, 60.

¹⁴¹ Kymen Salpa 4/2012.

¹⁴² Uski 2017, 60.

¹⁴³ Uski 2017, 64.

¹⁴⁴ Kutsu Kymenlaakson Reserviläispiirin Vieraaksi 26-28.04.2013.

¹⁴⁵ Uski 2017, 64.

¹⁴⁶ Uski 2017, 64.

¹⁴⁷ Kymen Salpa 2/2014.

¹⁴⁸ Kutsu Korian Erä- ja Vapaa-aikamessuille 5.-7.6.2015.

¹⁴⁹ Uski 2017, 72.

linnaan.¹⁵⁰ Osasto oli majoitettu noin 50 kilometrin päähän Turun saaristossa sijainneeseen Kirjais Kursgårdiin.¹⁵¹

Vuosi 2017 oli järjestöjen välisen yhteistyön 10-vuotis juhlavuosi ja Suomi valtiona juhli satavuotista itsenäisyyttään. Tämän johdosta virolaiset kävivät vierailulla Suomessa kolmeen otteeseen. Keväällä Alutaguse Malevin edustajat Kalev Naur ja Jaak Saar osallistuivat Kouvolan varuskunnan, kaupungin ja seurakuntayhtymän järjestämään veteraanipäivän juhlatapahtumaan. He laskivat seppeleen Kouvolan vanhan hautausmaan sankariristille ja pitivät tunteikkaan juhlapuheen maiden satavuotisesta yhteisestä itsenäisyshistoriasta ja toisille annetusta avusta siitä taistellessa. Kalev Naur piti puheen viroksi ja Saar käänsi sen suomeksi, ja päivän puheista virolaisten tervehdys sai kovimmat aplodit. Vieraat viettivät pari päivää Viron toimikunnan jäsenten vieraana ennen kotiinpaluuta.¹⁵²

Virolaisten seuraava vierailu oli perinteisempi osallistuminen Korian erä- ja vapaa-aikamessuille kesäkuun alussa. Messujen lisäksi virolaiset vietiin ajamaan erilaisia sotilasajoneuvoja Mil-safarit yrityksessä järjestetyssä tapahtumassa.¹⁵³ Kolmas virolaisvierailu ajoittui Kymenlaakson Reserviläispiirin 60-vuotisjuhlaan marraskuussa, jossa myös samalla juhlistettiin piirin ja Alutaguse Malevin välistä kymmenvuotista yhteistyötä. Paikalla oli myös valtakunnallista edustusta tapahtumaan liitetyn Reserviläisliiton syyskokouksen johdosta.¹⁵⁴ Virolaisia osallistui juhlaan kolme, majurit Arno Kodu ja Ain Kronnell sekä kersantti Kalev Naur. Juhla alkoi seppeleenlaskulla Kymen Lukolla sijaitsevalle Itsenäisyyspatsaalle. Tilaisuudessa Arno Kodu lausui Malevin tervehdyksen ja sekä Alutaguse Malev että Viron toimikunta jakoivat palkintoja muiden järjestöjen ohessa. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:lle myönnettiin Alutaguse Malevin kunniataulu ja miekka. Viron toimikunnan muistokiven saivat Alutaguse Malevista paikallaolleet Arno Kodu, Ain Kronnell ja Kalev Naur sekä poissaolevana Arvid Siilak. Suomalaisista kiven vastaanottivat Erkki Rika ja Tomi Kitunen sekä poissaolevina Kari Haapanen ja Jorma Hanski.¹⁵⁵

¹⁵⁰ Uski 2017, 78.

¹⁵¹ Viron toimikunnan kutsu Aluraguse Maleville 31.3.2016.

¹⁵² Kymen Salpa 2/2017.

¹⁵³ Uski 2017, 80.

¹⁵⁴ Uski 2017, 80.

¹⁵⁵ Kymen Salpa 4/2017.

Vuonna 2018 juhlavuodesta palauduttiin jälleen normaaliin ohjelmaan. Virolaisille järjestettiin yksi vierailu ampumamaaottelun lisäksi. Virolaisosasto saapui elokuun alussa Suomeen nelipäiväiselle vierailulle osallistuakseen Hamina Tattoo -tapahtumaan ja tutustuakseen Salpalinjan Harjun oppimiskeskuksen läheisyydessä sijaitseviin kenttälinnoitteisiin ja betonikorsuihin sekä itse Salpalinjamuseoon Miehikkälässä. Majoituspaikkana sijaitsevan oppimiskeskuksen ympäristöön tutustuttiin jo ensimmäisenä iltana. Toisena päivänä osasto seurasi Tattooon tapahtumia ja tutustui Ohjusvene Haminaan. Kolmannen päivän aamu vietettiin Salpalinjamuseolla, jonka jälkeen osasto palasi Haminaan tutustumaan Tattooon yhteydessä oleviin eri näyttelyihin ja vierailemaan toimikunta-aktiivi Jorma Uskin luona ennen seuraavan päivän kotiinpaluuta.¹⁵⁶

Jo yhteistyön muodoista päättäessä yhdeksi sen pääpilareista nousi osapuolten tutustuminen toistensa maanpuolustus- ja reserviläistoimintaan. Virolaiset ilmaisivat ensimmäisessä yhteistyöpalaverissa kiinnostuksestaan vierailta esimerkiksi Suomen sotamuseoissa, ja suomalaiset selvästi vuosien saatossa vastasivat pyyntöön ja eteläisen Suomen museota kierrettiin ahkerasti. Maanpuolustuskulttuuria esiteltiin Hamina Tattoo -sotilasmusiikkitapahtumassa ja Korian Erä- ja Vapaa-aikamessuilla, joista jälkimmäisessä Reserviläispiirillä oli usein myös oma kojunsa. Tapahtumat on selkeästi valittu varsin pragmaattisesti rajoitetun budjetin vuoksi, jotta vieraat voidaan majoittaa mahdollisimman usein halvalla esimerkiksi Kouvolan veteraanimajalle tai toiminta-aktiivien kesäasunnoille, ja siten ettei osallistumisesta koidu kovia ylimääräisiä kuluja. Virolaiset pääsivät myös todistamaan suomalaisen reserviläiskulttuurin eron omaansa, joka painottaa paljon enemmän sotilaallista toimintaa.

¹⁵⁶ Alutaguse Malev vierailuohjelma Suomessa 1.-4.8.2018.

6. Muutoshalut ja koronapandemia

Vuosi 2019 toi Viron toimikunnalle jälleen uuden puheenjohtajan, Sami Ahon. Alutaguse Malevin edustajat olivat ottaneet yhteyttä suomalaisiin oletettavasti vuoden alettua ja ilmaisseet halunsa muuttaa yhteistyön käytäntöjä. Helmikuussa järjestetyssä Viron toimikunnan kokouksessa todettiin tämän johdosta yhteistyön olleen tuolloin käymistilassa ja uusia tapahtumia vuodelle ei voitu vielä lyödä lukkoon Malevin vuosijuhlaan osallistumista lukuun ottamatta, jonka aikana oli tarkoitus käydä myös keskustelut virolaisten kanssa mahdollisista muutoksista. Hieman suunnittelua kuitenkin päästiin tekemään menneiden vuosien pohjalta Voitonpäivän juhlallisuuksiin, ampumamaaotteluun ja virolaisten kutsumisiin Suomen vierailuille.¹⁵⁷

Virolaisten muutoshalukkuus voi selittyä käynnissä olevalla sukupolvenvaihdoksella. Nuoremmat henkilöt ovat nousemassa johtoasemiin niin Alutaguse Malevissa kuin muuallakin ja vanhat yhteistyötoiminnan yli kymmenen vuotta aikaisemmin aloittaneet henkilöt alkoivat pikkuhiljaa siirtyä taka-alalle. Erityisesti vanhemmilla virolaisilla on erityinen tunneside Suomeen neuvostovallan ajoilta, kun taas nuoremmilla suhtautuminen on käytännönläheisempää.

Suomalaisia matkasi Alutaguse Malevin vuoden 2019 vuosijuhlaan neljä henkilöä: Sami Aho, Tomi Kitunen, Ravo Sarmet sekä Jorma Hanski. Ensimmäisenä vierailupäivänä oli vuorossa sovitut neuvottelut toiminnan mahdollisesta muuttamisesta Toila Spa hotellissa.¹⁵⁸

Alutaguse Malevin päällikkö Mati Kuusvere aloitti neuvottelut toivottamalla vieraat tervetulleiksi ja luovuttamalla suomalaisille puisen kynälahjan. Suomalaisille tehtiin myös tässä vaiheessa selväksi, että virolaisten into yhteistyötä kohtaan ei ollut missään tapauksessa vähentynyt ja mikään ei välttämättä muuttuisi, mutta toivoi positiivista suhtautumista uusiin yhteistyömahdollisuuksiin.¹⁵⁹ Neuvottelutilaisuudessa virolaiset esittivät suomalaisille kysymyksiä toiminnasta, joihin vastattiin myöhemmin sähköpostin välityksellä. Ensimmäiseksi virolaiset halusivat tietää, olisiko suomalaisilla halua ja kykyä lisätä

¹⁵⁷ Viron toimikunta kokouksen pöytäkirja 20.2.2019.

¹⁵⁸ Viron toimikunta toimintakertomus 2019.

¹⁵⁹ Kymen Salpa 2/2019.

perinteistä yhteistyötä vierailuiden ja ampumamaaotteluiden lisäksi. Suomalaisille haluttiin tarjota myös mahdollisuuksia osallistua Alutaguse Malevin sotilaallisurheilullisiin tapahtumiin ja he tiedustelivat, oliko myös muita tapahtumia, joita voitaisiin tarjota. Valittu neuvottelupaikka osoittautui kuitenkin meluisaksi ja keskustelusta tuolloin ei meinannut tulla oikein mitään, joten osapuolet päätyivät keskustelemaan asiasta sähköpostitse myöhemmin. Samalla suomalaiset saivat mahdollisuuden kuunnella myös Viron toimikunnan veteraaneja koti-Suomeen paluun jälkeen ennen päätöksentekoa. Kymenlaakson Reserviläisillä ei ollut mahdollisuutta laajentaa tai muuttaa virallista yhteistyötoimintaa budjettisyiden vuoksi. Reserviläiset rahoittivat toimintaa hyvin pitkälti omalla rahallaan jo nyt ja lisäkulut yksinkertaisesti sattuisivat osallistujien talouteen hieman liikaa.¹⁶⁰ Virolaisilla samanlaista ongelmaa ei ollut, sillä Kaitseliit on virallinen osa Viron Puolustusvoimia ja täten saa rahoitusta valtion kassasta kaikkeen toimintaansa. Budjettierot aiheuttivat kuitenkin hieman hämmennystä etenkin virolaisissa.¹⁶¹ Yleensä Virossa on totuttu siihen, että suomalaisilla ja Suomella on rahaa kaikkeen, joten heikosti rahoitettu reserviläistöiminta herättää ymmärrettävästi ihmetystä.

Suomalaiset eivät kuitenkaan halunneet toimia kehityksen jarruna, ja Alutagusen tapahtumista aletaan ilmoittaa myös Kymen Salpa lehdessä, ja ilmoittautuminen näihin hoidetaan Viron toimikunnan kautta. Sotilaallis-urheilulliset tapahtumat koettiin kuitenkin hieman ongelmallisiksi suomalaisten puolelta, sillä toimintaan osallistunut aktiivinen ydinjoukko ei ollut ”rakenteeltaan kovin urheiluhenkkinen”¹⁶², joten osallistuminen esimerkiksi virolaisten ehdottamalle Tõnissonin marssille, jossa juostaan 21 kilometriä täysvarustuksessa, ei olisi mahdollista. Kevyemmät retket ja ehdotettu Valgan sotahistoriafestivaalille osallistuminen herätti kuitenkin suurempaa kiinnostusta.¹⁶³ Aktiivisten reserviläisten niin sanottu ukkoutuminen on varsin yleinen ongelma Suomessa. Nuorempiakin reserviläisaktiiveja löytyy, mutta isoksi osaksi heidän osallistumisensa rajoittuu kertausharjoituksiin, Puolustusvoimien järjestämiin koulutuksiin sekä reserviläisammuntaan. Ongelma ei sinällään ollut uusi, sillä samojen ongelmien kanssa oli painittu suomalaisvirolaisessa yhteistyössä jo 90-luvulla.¹⁶⁴ Tällä kertaa se ei kuitenkaan aiheuttanut suurempia vaikeuksia yhteistyölle.

¹⁶⁰ Viron toimikunta toimintakertomus 2019.

¹⁶¹ Jari Sunin sähköpostihaastattelu 6.12.2021.

¹⁶² Viron toimikunta toimintakertomus 2019.

¹⁶³ Viron toimikunta toimintakertomus 2019.

¹⁶⁴ Anaja 2005, 78.

Neuvotteluiden lopputuloksena oli siis yksinkertaisesti se, että mikään yleisesti ei tullut muuttumaan, vaan toimintaa jatkettiin tutulla kaavalla. Suomalaisille kuitenkin tarjottiin mahdollisuuksia osallistua useampiin Alutaguse Malevin tapahtumiin ja niistä tullaan tiedottamaan jäsenille piirin lehdessä.¹⁶⁵

Neuvotteluillan jälkeen seuraavana päivänä oli vuorossa itse vuosijuhlapäivä. Suomalaisille oli jälleen järjestetty tutustumiskäyntejä ympäri Itä-Virumaata. Tutustumisen ensimmäinen etappi oli käynti Vaivarän kunnantalolla, jossa kunnanjohtaja Veikko Luhalaid esitteli suomalaisille muiden muassa heidän oman kuntauudistuksensa tuloksia. Samalla tavalla kuin Suomessa, Virossa pieniä kuntia liitettiin yhteen isommiksi kokonaisuudeksi. Vaivarasta ryhmä jatkoi matkaansa kohti Narvaa, jossa ensin tutustuttiin Maleva Kodun tukikohtaan ja Narvan linnaan, ennen paluuta takaisin Toilaan ja varsinaiseen vuosijuhlaan. Juhlassa majuri Ravo Sarmet piti virokseksi juhlapuheen, ja suomalaiset jakoivat perinteisen sissipuukkopalkinnon kunniakirjoineen alikersantti Arvo Laurille.¹⁶⁶

Virolaiset vierailivat Suomessa kesäkuun alussa, jolloin heille oli järjestetty ekoaseamuntaa eri riistalajeihin Voikkaan eräkeskuksessa, kalastusta ja retkeilyä Hiidenvuorella.¹⁶⁷ Saapumispäivänään vieraat majoitettiin Jaalan erämiesten tukikohtaan, jossa lounastettiin hernekeittoa ja pannukakkua sekä virolaisten mukanaan tuomaa majavamakkaraa. Iltaohjelmaan kuului saunomista ja toisiin tutustumista. Seuraavana päivänä vieraat vietiin ekoaseamuntaan, josta muodostui pian kilpailu osallistujien kesken sekä pisteistä että aikaa vastaan. Voikkaalta vierailu jatkui Jaalan sankarihautausmaahan ja linnoitettiin tutustumisella ja lounaalla ravintola Vanhassa Kelossa. Varsinainen eräosuus retkestä alkoi toimikunta-aktiivi Jorma Hanskin kesämökiltä Hiidenvuorella, jonka huipulle kiivettiin syvää railoa pitkin kaukana turistipoluista. Hiidenvuoren valloituksen jälkeen ryhmä palasi takaisin kesäasunnolle ja lähti neljän venekunnan voimin kalastamaan Pyhäjärvellä. Saaliiksi saatiin viisi suurta kuhaa, jotka savustettiin ja syötiin illanvieton aikana. Illalla järjestettiin vielä kuulun tarkkuusheittokilpailu, jonka voitti Alutaguse Malevin Roger, palkintonaan Suomen armeijan kaasunaamarilaukku. Virolaiset olivat

¹⁶⁵ Viron toimikunta toimintakertomus 2019.

¹⁶⁶ Kymen Salpa 2/2019.

¹⁶⁷ Kymen Salpa 2/2019.

innoissaan aktiivisesta retkestä ja lahjoittivat suomalaisisännille lahjakassin, joka sisälsi muiden muassa Kaitseliiton saunapyyhkeen ja juomapullon.¹⁶⁸

Suomalaiset kutsuttiin myös perinteen mukaisesti juhlimaan Voitonpäivää ja juhannusta Viroon Jaak Saaren kyläjuhlaan. Suomalaisia lähti paikalle Kari Haapanen perheineen, Ravo Sarmet vaimonsa Marjon kanssa sekä Sami Aho, Pasi Husaari, Sami Sihvola ja Tomi Kitunen. Majoitus oli järjestetty jälleen Motovillaan Toilassa. Ravo Sarmet oli hankkinut lahjaksi isännälle metallisen poropatsaan. Poro edusti eläimenä hänen mukaansa hyvää huumoria ja sanoi, että paikalliset ymmärtäisivät kyllä mistä on kyse, vaikka muut suomalaiset lahjaa vähän ihmettelivätkin. Lisäksi lahjalle teki seuraan Tapio Wirkkalan muotoilema lasitaideteos. Kyläjuhlassa juhannuskokko roihusi, pöydät olivat koreana ja perinteen mukaisesti paikalliset olivat pukeutuneet perinneasuihin.¹⁶⁹

Voitonpäivän juhla alkoi seuraavana aamuna seppeleenlaskulla kapteeni Hugo Jurgensoinin patsaalla. Virolaisten järjestöjen jälkeen suomalaisten seppeleen patsaalle laskivat Sami Aho ja Ravo Sarmet. Seppeleen laskun jälkeen suunnattiin maaherran vastaanotolle Toilan Spa hotellilla, jonka aikana tarjottiin syötävää ja kuunneltiin maaherran puhe. Tämän jälkeen osastot järjestäytyivät isolle kentälle Voiton tulen jako sekä paraatikatselmus. Loppupäivä kului kalustoesittelyyn tutustuessa ja osallistumisella tykin putsauskilpailuun.¹⁷⁰

Perinteinen ampumamaaottelu järjestettiin Viron Avinurmessa elo-syyskuun vaihteessa. Suomen joukkue Sanna Sihvola, Tomi Lattu, Mika Seppä, Riku Rantala, Sami Sihvola ja Pasi Husaari joutuivat erittäin kovan paikan eteen. Vastapuolella oli vastassa ”Eestin sotilasampumaurheilun eliittiä”¹⁷¹, jotka eivät antaneet suomalaisille armoa seitsemän tuntia kestäneessä kilpailussa.¹⁷² Kilpailussa ammuttiin AK-4 rynnäkkökiväärillä sekä pistoolilla. Erityisesti perinteistä suomalaista reserviläiskivääriä isompikaliiberisempi AK-4 osoittautui suomalaisille vaikeasti hallittavaksi ja kiertopalkinto jäi tällä kertaa Viroon tuloksella 2253–1881.¹⁷³

¹⁶⁸ Kymen Salpa 4/2019.

¹⁶⁹ Kymen Salpa 3/2019

¹⁷⁰ Kymen Salpa 3/2019

¹⁷¹ Kymen Salpa 4/2019

¹⁷² Kymen Salpa 4/2019

¹⁷³ 31.8.2019 Viro – Suomi -ampumamaaottelu, Avinurme. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry. Elektr. dokumentti.

Ampumamaaottelun lisäksi suomalaisille oli järjestetty kulttuuriohjelmalla vierailu Kohtla-Nömmen palavan kiven kaivosmuseoon. Uusille osallistujille kokemus oli kiehtova ja museon pihalta löytyi muiden muassa Suomen lahjottamia kaivosajoneuvoja. Iltaohjelmalla Malevin päällikkö Mati Kuusvere järjesti ruokailun Murun tukikohdan tiloissa ja saunaillan Zil kuorma-auton lavalle rakennetussa saunassa. Kotiinlähtöpäivänä suomalaiset pääsivät vielä matkustamaan museojunalla Sondra-Mustveen pienoisorautatiellä. Rautatien pääteasemalla suomalaiset pääsivät tarkistelevaan härkävaunua, jolla neuvostovalloituksen aikana oli kuljetettu vankeja Siperiaan.¹⁷⁴

Vuodelle 2020 Viron toimikunnalla oli pohjimmiltaan varsin perinteiset suunnitelmat. Tavoitteena oli pitää normaalit neljä tapahtumaa. Virolaisten vierailu Suomeen olisi tuona vuonna suuntautunut Raumalle toukokuun alussa ja olisi ollut toimikunnan raumalaisjäsenen Ravo Sarmetin järjestämä. Tavoitteena oli tutustuttaa virolaiset Kuuskajaskarin linnakesaareen ja Kylmäpihlajan majakkasaareen ja retkelle oli järjestetty rutkasti ohjelmaa värikuulasodasta sumopainiin, erätaitokisaan, kalastamiseen ja laitesukellukseen.¹⁷⁵ Maailmanlaajuinen koronapandemia kuitenkin iski talvella 2020 Eurooppaan rajusti, mikä johti Malevin vuosijuhlan siirtämiseen ja myöhemmin perumiseen. Myös virolaisten vierailu Raumalle siirrettiin seuraavalle vuodelle ja Voitonpäivän paraativierailu jouduttiin perumaan.¹⁷⁶ Kymenlaakson Reserviläiset olivat kuitenkin selvästi painaneet mieleen aiemmissa neuvotteluissa virolaisten esittämän halun saada suomalaisia mukaan aktiivisempaan toimintaan, koska virolaisten Suomen vierailu 2019 oli ollut erittäin aktiivinen luontoreissu ja vuoden 2020 tapahtumaksikin suunniteltiin todella toiminnallista tapahtumaa. Heräsi mielikuva, että Viron toimikunta halusi tarjota virolaisille kaipaamansa toiminnan heidän Suomen vierailuillaan, vaikka budjettirajoitukset olivatkin estäneet virallisen toiminnan laajentamisen.

Vuoden 2020 ampumakilpailu saatiin kuitenkin järjestettyä Suomessa suunnitelman mukaisesti pandemian hieman hellitettyä syksyllä. Kilpailupaikkana oli tällä kertaa Myllykosken Hevosmäen luodikko- ja pistoolirata, sillä Tyrrin ampumaradalle ei saatu lupia. Puolustusvoimille oli laitettu ammutakilpailusta tukipyntö rataa, aseita ja patruunoita

¹⁷⁴ Kymen Salpa 4/2019

¹⁷⁵ Viron toimikunta toimintasuunnitelma 2020

¹⁷⁶ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

varten¹⁷⁷, mutta tuki pääsi viime hetkellä pettämään ja järjestäjät joutuivat kiireellä lainaamaan aseet, patruunat ja taulut paikallisilta reserviläisiltä ja ottamaan käyttöön oman ratansa.¹⁷⁸ Puolustusvoimissa oli tapahtunut ilmeisesti asennemuutos tukipyöntöjä kohtaan, koska kaikki oli hoidettu samalla tavalla kuin aiemminkin. Ennen asiat olivat hoituneet kohtuullisen helposti, kunhan määrättyjä varsin jäykkiä toimintamalleja seurattiin, mutta tällä kertaa tuki peruuntui.¹⁷⁹ Puolustusvoimat oli myös alkanut kitsastelemaan uni-vormun käyttölupien kanssa, joita Tomi Kitusen mukaan myönnettiin enää ”pitkin hampain.”¹⁸⁰ Tietoa puolustusvoimien asennemuutoksen syystä ei ole, mutta lopputulos on hieman huolestuttavaa reserviläistoiminnan kannalta.

Kilpailussa ammuttiin reserviläiskiväärillä makuulta tarkkuusammunta kaksi kertaa kymmenen laukausta 100 metrin matkalta sekä sama polvelta ja pystystä kustakin 10 laukausta. Pistoolilla ammuttiin 25 metrin tauluihin tarkkuus- ja pika-ammunnat. Virolaiset olivat lähettäneet paikalle nuoren joukkueen, jotka onnistuivat päihittämään isännät pistein 4075–3739. Kiertopalkinto matkasi näin ollen virolaisten mukana takaisin Suomenlahden toiselle puolelle.¹⁸¹ Suomen joukkueessa ampuivat Juhani Koste, Mika Seppä, Niko Rantalainen, Tomi Lattu, Kimmo Kokkola ja Matti Kuokkanen.¹⁸²

Koronapandemia ei ottanut heltyäkseen edes vuoden 2021 alkaessa, joten yhteistyötapahtumia jouduttiin jälleen perumaan uuden vuoden alkaessa. Alutaguse Malevin vuosijuhlaa virolaiset viettivät paikallisin voimin ja se käsitti pelkän ansiomerkkien jakotilaisuuden. Edellisenä kesänä peruttu Rauman vierailu pyrittiin järjestämään kesäkuussa 2021, kuten myös Viron Voitonpäivän juhlallisuuksiin osallistuminen juhannuksen aikaan.¹⁸³ Suomalaiset olivat saaneet poikkeuksellisesti kutsun osallistua valtakunnalliseen paraatiin normaalin paikallisparaatin lisäksi. Molemmat tapahtumat jouduttiin kuitenkin perumaan koronapandemian vuoksi.¹⁸⁴ Rokotukset olivat tässä vaiheessa kovassa käynnissä ja useat suomalaiset työpaikat vaativat usean viikon karanteenia ulkomailla matkaaville, mikä sai ihmiset vetäytymään yhteistyötapahtumiin osallistumisesta.

¹⁷⁷ Viron toimikunta kokouksen pöytäkirja 20.2.2019

¹⁷⁸ Kymen Salpa 4/2020

¹⁷⁹ Jari Sunin sähköpostihaastattelu 6.12.2021

¹⁸⁰ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021

¹⁸¹ Kymen Salpa 4/2020

¹⁸² Ampumakilpailu : Kymenlaakson Reserviläispiiri ja Alutaguse Malev 5.9.2020 Kouvola. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry. Elektr. dokumentti.

¹⁸³ Kymen Salpa 1/2021

¹⁸⁴ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021.

Kymenlaakson Reserviläiset ja Alutaguse Malevin väki onnistuivat kuitenkin parsimaan kasaan ampumamaaottelun Viroon vuodelle 2021. Kymenlaaksolaiset alkoivat kasamaan joukkuetta jo hyvissä ajoin keväällä, mutta työnantajien karanteenivaatimukset ulkomaille matkaaville alkoivat kesän mittaan verottaa osallistujalistaa, ja kesällä näytti jo siltä, että kilpailu jouduttaisiin perumaan. Viron toimikunta vetosi kovasti paikallisiin reserviläisyhdistyksiin, ampumaseuroihin ja rauhanturvaajiin uusien kilpailijoiden saamiseksi, mikä tuottikin lopulta tulosta. Suomalaiset saivat kasattua seitsemän hengen joukkueen, eli mukaan oli ilmoittautunut vielä yksi varamies kuuden hengen joukkueen lisäksi. Kilpailureissu koki kuitenkin takaiskun lähtöpäivän aamuna, kun kaksi suomalaista lähtijää joutui perumaan matkansa. He olivat suunnitelleet suorittavansa matkan Viroon omalla tyylillään, joka lopulta osoittautui lähtöaamuna mahdottomaksi. Tästä huolimatta viisi suomalaista, Alekski Kivekäs, Kari Haapanen, Petri Oikarinen, Kimmo Dufva ja Sami Aho matkasivat Viron Avinurmelle Murun ampumaradalle ampumamaaotteluun. Kilpailun sääntöjä jouduttiin hieman muokkaamaan ja kuuden hengen joukkueet työstettiin viiteen mieheen.¹⁸⁵

Kilpailussa ammuttiin Kaitseliiton palvelusaseella AK-4 kolme kertaa kymmenen laukausta 100 metrin matkalta, kaksi kertaa kymmenen laukausta 300 metriltä ja pistoolilla kolme kertaa kymmenen laukausta 25 metrin matkalta. Hätäisesti kasatulle suomalaisten ampumajoukkueelle virolaiset aseet olivat vaikeita hallittavia, kun taas virolaisjoukkue, joka koostui maan parhaista ampujista, tunsivat aseensa kuin omat taskunsa. Kilpailu päättyikin virolaisten isäntien murskavoittoon pistein 2817–1547. Virolaiset osoittivat kuitenkin erinomaista kilpailuhenkeä kannustamalla suomalaisia ja antamalla heille ohjeistusta tarkkuuden hiomiseksi. Suomalaiset saivat lohdutuspalkinnoksi Alutaguse Malevin tuopit ja *Death on the Rails* -lautapelin. Virolaiset toimihenkilöt palkittiin Kymenlaakson Reserviläispiirin kylpypyyhkeillä ja Malevin päällikkö Aivar Ojalle luovutettiin yhdistyksen standardi. Lisäksi Reserviläisliitto palkitsi Malevin jäsen Arvid Siilakin pronssisella ansiomitalilla pitkäaikaisesta ja tunnollisesta yhteistyöstä maiden välillä.¹⁸⁶

Kilpailun jälkeen joukkueet siirtyivät yhteiseen illanviettoon saunomisen, kylpytynnyrissä kylpemisen ja ruokailun merkeissä. Murskatappiosta huolimatta virolaisten

¹⁸⁵ Kymen Salpa 3/2021

¹⁸⁶ Kymen Salpa 3/2021

kannustus ja vieraanvaraisuus teki reissusta suomalaisille erittäin positiivisen kokemuksen. Yhteistyöhenki oli hyvä ja halu jatkaa toimintaa tuli selväksi.¹⁸⁷ Virolaiset olivat nyt kaksi vuotta peräkkäin kasanneet joukkueen, joka koostui heidän eliittiampujistaan, mikä omalta osaltaan kertoo ampumamaaotteluiden korkeasta arvostuksesta Alutaguse Malevissa.

Yhteistyötoimintaa järjestöjen välillä pyritään jatkamaan myös tulevina vuosina ja toiminnan laajuus on riippuvainen koronapandemian vaikutuksesta matkustamiseen ja kokoontumisrajoituksiin. Jo kaksi kertaa siirretty Rauman vierailu on edelleen tavoitteissa järjestää vuonna 2022, ja perinteiseen vuosijuhlaan sekä Voitontäivän paraatiin on myös tarkoitus osallistua, kuten myös jatkaa kisaamista ampumamaaotteluissa.¹⁸⁸

¹⁸⁷ Kymen Salpa 3/2021

¹⁸⁸ Tomi Kitusen haastattelu. Kouvola 24.10.2021

Loppulause

Tässä tutkimuksessa käsitelin Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry:n ja Viron Kaitseliiton Alutaguse Malevin välistä yhteistyötä ja -toimintaa sen aloittamisesta vuodesta 2007 aina nykyhetkeen saakka. Tavoitteenani oli selvittää, millaista järjestöjen välinen yhteistyö oli ja miksi juuri kyseisen muotoiseen yhteistyöhön päädyttiin. Tätä tavoitetta tukeakseni tutkin myös yhteistyön aloitukseen johtaneita tapahtumia ja sen aloitusprosessia sekä mihin keskeisiin yhteistoimintamuotoihin yhteistyö jakautui ja miten ne mahdollisesti kehittivät yhteistyön jatkuessa. Perustutkimuksen puutteen vuoksi koin tarpeelliseksi käydä läpi yhteistyön erittäin perusteellisesti.

Toiminnan aloitus hoitui lopulta varsin luonnollisesti. Kaitseliiton Alutaguse Malevin päällikkö majuri Arno Kodu oli halukas saamaan joukoilleen yhteistyökumppanin Suomesta, mielellään Kymenlaakson suunnalta, ja tämä pyyntö päätyi lopulta Suomen Reserviläisten Viro-valtuutetun Markus Anajan korviin. Samoihin aikoihin Haminan paikallisen reserviläisyhdistyksen johtaja Markku K. Toikka oli ilmaissut halustaan hakea yhteistyökumppania Kaitseliiton suunnalta. Anaja loi keskusteluyhteyden heidän välilleen ja Kymenlaakson Reserviläispiiri perusti Viron toimikunnan hoitamaan yhteistyöasiaa. Viron toimikunnan sitouduttua tiukkaan budjettiin järjestöjen välinen yhteistyösopimus lopulta solmittiin talvella 2007 hyvässä hengessä Alutaguse Malevin vuosijuhlassa. Sopimuksessa oli paljon samankaltaisuutta kuin suomalaisten ja virolaisten reserviläisjärjestöjen yhteistyösuunnitelmissa 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa, mutta toiminta lähti hyvin nopeasti omille teilleen, aktiivisempaan suuntaan.

Yhteistyösopimuksen solmimisen jälkeen suomalaiset kävivät kesällä vierailulla Viron Voitontäivän paraatissa ja uudet virolaiset yhteistyökumppanit puolestaan kutsuttiin Kymenlaakson Reserviläispiiriin 50-vuotisjuhlaan saman vuoden syksyllä, jossa luotiin myös ensimmäinen toimintasuunnitelma ja pohja yhteistyölle. Vakitapahtumiksi valittiin, oletettavasti suomalaisten vuoden 2007 kokemuksien perusteella, Malevin vuosijuhla ja Viron Voitontäivän paraatiin osallistuminen, sekä molempia suuresti kiinnostanut ampumakilpailu, joka lopulta alkoi ampumamaaotteluna vuonna 2009. Näiden lisäksi vuosittaisena virallisena tapahtumana järjestettiin ainakin yksi virolaisten vierailu Suomeen, jossa he pääsivät tutustumaan paikalliseen historiaan ja reserviläiskulttuuriin.

Suomalaiset osallistuivat Alutaguse Malevin vuosijuhlaan joka vuosi vaihtelevalla kokoonpanolla, johon kuului yleensä Viron toimikunnan vakijäseniä ja muita yhteistyöaktiiveja. Suomalaiset lausuivat yleisesti juhlissa oman tervehdyksensä ja vuodesta 2009 eteenpäin alkoivat jakamaan Sissipuukkopalkintoa kunnianosoituksena Alutaguse Malevin valitsemalle ansioituneelle kaitseliittolaiselle. Samalla tavalla virolaiset palkitsivat vuosijuhlassa myös yhteistyössä ansioituneita suomalaisia yhteistyökumppaneitaan. Vuosijuhlavierailuihin sisältyi usein myös tutustumiskäyntejä eri järjestöihin, virastoihin ja maanpuolustuksellisiin instituutioihin. Vuosijuhlaperinteessä ei varsinaisia muutoksia tapahtunut yhteistyövuosien aikana, lukuun ottamatta erityisiä merkkipaaluviikkojen juhlia, jolloin ohjelmaa oli normaalia enemmän. On hyvin luultavaa, että Malevin vuosijuhla valittiin jokavuotiseksi yhteistoiminnan vakitapahtumaksi nimenomaan, koska se tarjoaa mahdollisuuden juhlistaa yhteistyötä vuosittain ja toteuttaa maanpuolustukselliseen toimintaan olennaisesti liittyvää palkitsemistoimintaa. Samalla virolaiset ovat nähneet sen oivana tilaisuutena esitellä omaa sotilas- ja reserviläistoimintaansa laajemmin tutustumiskäyntien muodossa, näin täyttäen yhden yhteistyösopimuksessa aluksi sovitusta tavoitteista yhteistoiminnalle.

Voitonpäivän paraatavierailut olivat suomalaisten keskuudessa varsin suosittuja tapahtumia ja etenkin aluksi paraateihin osallistui huomattavasti väkeä, parhaimmillaan 15 marsijaa vuonna 2009. Innostus kuitenkin hieman laimeni 2010-luvun edetessä ja samalla väheni myös paraatiosallistumisen saama huomio Kymen Salvassa, mikä omalta osaltaan varmasti vaikutti osallistumisinnon laimenemiseen. Muita mahdollisia osallistumista rajoittavia tekijöitä olivat mahdollisesti paraatin ajankohta ja Suomen oman juhannuksen sijainti. Virossa Voitonpäivä järjestetään aina 23. kesäkuuta, ja se on kansallinen vapaa-päivä, joten paraateja järjestettiin myös keskellä viikkoa, samaan aikaan kun suomalaisten piti olla päivätöissään. Viron yhteistyötoimintaan alkoi virrata uutta verta vuodesta 2016 alkaen ja samalla marssiosastojen koko kasvoi lähemmäs alkuaikojen lukuja. Paraatimatkoihin liitettiin satunnaisesti kulttuuriohjelmaa virolaisten toimesta, jonka kautta suomalaiset vieraat pääsivät tutustumaan Viron historiaan ja kulttuuriin, mikä oli ainakin heidän omien kuvailujensa mukaan erittäin mukava lisä toimintaan.

Ampumamaaottelut aloitettiin toisena virallisena yhteistyövuonna 2009 Viron Avinurmessä ja niitä järjestettiin vuorovuosittain molemmissa yhteistyömaissa. Ampumamaaottelut olivat ainoa tapahtuma, joka onnistuttiin järjestämään myös koronapandemian

aikana. Tähän oletettavasti suurena syynä oli se, että toimintaan osallistui paljon sellaisia suomalaisia reserviläisiä, jotka eivät välttämättä muuten Viro-yhteistyöhön juurikaan osallistuneet. Ampumamaaottelut ammuttiin vuotta 2021 lukuun ottamatta aina samankokoisilla kuuden hengen joukkueilla ampumarastien ja aseiden vaihdellessa vuosittain. Suomessa järjestettyihin otteluihin saatiin tukea myös Suomen Puolustusvoimilta ampumaratalupien ja välillä jopa aseiden muodossa. Vuoteen 2020 tultaessa Puolustusvoimien asenne yhteistyötoimintaa kohtaan oli kuitenkin muuttunut ja tuki väheni huomattavasti tuntemattomasta syystä.

Virolaisten vierailuissa Suomeen tapahtuivat yhteistyötoiminnan suurimmat muutokset, varsin ymmärrettävästikin. Virolaisille haluttiin tarjota mahdollisimman monipuolinen mahdollisuus tutustua Suomen historiaan ja reserviläiskulttuuriin, joten vierailukohteet vaihtelivat suuresti, joskin myös samoissa kohteissa käytiin useina vuosina peräkkäin. Virolaiset eivät useinkaan lähettäneet samoja henkilöitä vierailulle useampana vuonna peräkkäin, joten vierailujen toisto ei ollut heille oletettavasti kovinkaan suuri ongelma.

Vuoteen 2019 tultaessa virolaisilla alkoi kuitenkin nousta halu keskustella yhteistoiminnan lisäämisestä. Suomalaiset eivät kuitenkaan voineet enää lisätä virallista toimintaa joutuen erittäin rajoittuneena pysyneestä budjetista. Kehityksen tiellä ei kuitenkaan haluttu seistä ja virolaisten toiveet aktiivisempiin tapahtumiin otettiin selkeästi huomioon suomalaisten tapahtumasunnittelussa. Virolaisten vierailu vuonna 2019 oli aiemmasta poikkeava aktiivisempi eräretki ja sitä seuraaville vuodelle suunniteltu Rauman tapahtuma oli myös erittäin aktiviteettirikas. Tapahtuma kuitenkin on jouduttu siirtämään koronarajoitusten vuoksi kahteen otteeseen ja se pyritään järjestämään tulevaisuudessa.

Kokonaisuudessaan järjestöjen välinen yhteistyötoiminta on ollut erittäin aktiivista ja laadittuja toimintasuunnitelmia on kyetty seuraamaan vuodesta toiseen, lukuun ottamatta koronapandemian aikaa. Kuten kaikki suomalaiset reserviläisjärjestöt, myös Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry operoi kuitenkin varsin rajallisella budjetilla, eikä saa valtiolta taikka Puolustusvoimilta lähellekään samanlaista tukea toiminnalleen kuin esimerkiksi Viron Kaitseliit, joka on virallinen osa Viron puolustusvoimia. Tämän vuoksi toiminnan kehittäminen on ollut erittäin rajallista ja monesti suomalaiset ovat joutuneet hoitamaan yhteistyövierailut omakustanteena tai paikallisten yritysten sponsoroimana. Virossa reserviläisten asiat vaikuttavat olevan selvästi paremmalla mallilla. Suomen ja Viron

järjestelmien erilaisuutta ei kuitenkaan nykyään koeta samalla tavalla ongelmaksi kuin 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Budjettien, suomalaisten reserviläisten jäsenistön ikärakenteen ja koronan tuomista rajoituksista huolimatta jäsenjärjestöillä on selvä pyrkimys jatkaa yhteistyötä myös tulevaisuudessa.

Koska Suomen ja Viron välistä maanpuolustuksellista yhteistyötä ei ole valitsemallani aikakaudella tutkittu ollenkaan, mahdollisuudet jatkotutkimuksiin ovat lähes rajattomat. Suomessa on myös monia muita reserviläispiirejä, joilla on omia yhteistyösopimuksiaan Kaitseliiton eri Malevien kanssa. Omasta tutkimuksestani jäi myös kokonaan pois virolaisnäkökulma, joka olisi erittäin tärkeä saada tulevaisuudessa paremmin kuuluviin myös Suomessa. Vaikka Puolustusvoimien ja Suomen reserviläisjärjestöjen keskinäinen yhteistyö ei olekaan tämän työn pääasiallinen aihe, on se näytellyt omaa osaansa yhteistyöprosessissa, ja myös tästä aiheesta kaivattaisiin enemmän tieteellistä tutkimusta.

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

I Painamattomat lähteet

Alutaguse Malev

Yhteistyötä koskevia asiakirjoja

Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry

Sopimus 2007

Kutsut 2013–2019

Viron toimikunnan kokouspöytäkirjat 2007–2009, 2019–2021

Viron toimikunnan toimintakertomukset 2008–2009, 2019

II Painetut lähteet

Kymen Salpa 2007–2021

Uski, Jorma 2017: *Reserviläistoimintaa Kymenlaaksossa – Kuudes vuosikymmen 2007-2017*. Painokotka Oy.

III Haastattelut

Anaja, Markus, VTM, väitöskirjatutkija (s. 1944). Sähköpostihaastattelu 13.04.2021, 26.10.2021. Haastattelija Olli-Matti Hiltula.

Kitunen, Timo, reservin sotilasmestari (s. 1958). Rautjärvi 24.10.2021. Haastattelija Olli-Matti Hiltula.

Kitunen, Tomi, reservin kapteeni (s. 1971). Kouvola 24.10.2021. Haastattelija Olli-Matti Hiltula.

Suni, Jari, reservin ylivääpeli (s. 1974). Sähköpostihaastattelu 6.12.2021. Haastattelija Olli-Matti Hiltula.

IV Elektroniset lähteet

31.8.2019 *Viro – Suomi -ampumamaaottelu, Avinurme*. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry, Reserviläisliiton verkkosivut. https://kymenlaakson-reservilaispiiri.reservilaisliitto.fi/wp-content/uploads/sites/15/2021/01/1908tul_viro.pdf (Luettu 1.12.2021)

Ampumakilpailu : Kymenlaakson Reserviläispiiri ja Alutaguse Malev 5.9.2020 Kouvola. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry, Reserviläisliiton verkkosivut. https://kymenlaakson-reservilaispiiri.reservilaisliitto.fi/wp-content/uploads/sites/15/2020/09/2009tul_Suomi-ViroTulokset.pdf (Luettu 2.12.2021)

Ampumakilpailu : Kymenlaakson Reserviläispiiri ja Alutaguse Malev 1.9.2018 Kouvola. Kymenlaakson Reserviläispiiri Ry, Reserviläisliiton verkkosivut. <https://kymenlaakson-reservilaispiiri.reservilaisliitto.fi/wp-content/uploads/sites/15/2021/01/18SuomiViro.pdf> (Luettu 25.11.2021)

V Tutkimuskirjallisuus

Anaja, Markus 2004: ”*Suomen sillan*” uudet soturit.”, *Vieraat sotilaat : Seminaari Oulun yliopistossa 5.2.-6.2.2004*. s. 263-268. Toimittajana Alenius, Kari & Fält, Olavi K. & Vahtola, Jouko. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Anaja, Markus 2005: *Suomalaisten maanpuolustusjärjestöjen Viro-yhteydet vuosina 1991-2004*. Poliittisen historian pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Cavegn, Dario 2019: “Latvia and Estonia celebrate 100th anniversary of Battle of Cēsis victory”, *ERR News*. <https://news.err.ee/955115/latvia-and-estonia-celebrate-100th-anniversary-of-battle-of-cesis-victory> (Luettu 8.12.2021)

Kemppi, Jarkko 2000: “Viron suojeluskuntien myrskyisä historia”. *Verkkouutiset*. http://vanha.verkkouutiset.fi/arkisto/Arkisto_2000/31.maaliskuu/kait1300.htm (Luettu 14.09.2021)

Kivimäki, Jouko & Haario, Seppo 2004: *VIRO-PROJEKTI 1996-2003 : Raportti Suomen puolustusvoimien johtaman projektin toiminnasta Viron maanpuolustuksen kehittämiseksi*. Pääesikunnan kansainvälinen osasto. Edita Prima, Helsinki.

Leskinen, Jari 1999: *Veljien valtiosalaisuus : Suomen ja Viron salainen sotilaallinen yhteistyö Neuvostoliiton hyökkäyksen varalle vuosina 1918-1940*. WSOY, Helsinki.

Leskinen, Jari 1997: *Vaiettu Suomen silta : Suomen ja Viron salainen sotilaallinen yhteistoiminta Neuvostoliiton varalta vuosina 1930-1939*. Suomen historian väitöskirja. Helsingin yliopisto. Suomen historiallinen seura.

Pajuoja, Reijo & Sihvola, Heikki 2012: *Myllykosken suojeluskunta : kuvahistoria 4.5.1918 – 3.11.1944*. Heikki Sihvola, Myllykoski.

Portelli, Alessandro 2006: ”Mikä tekee muistitietotutkimuksesta erityisen?”, *Muistitietotutkimus*, 49–64, toim. Outi Fingerroos & Riina Haanpää & Anne Heimo & Ulla-Maija Peltonen, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Puolustusvoimat 2019: *Sotilaan käsikirja 2020*. Pääesikunta, Koulutusosasto.